Զ. ՏԱՐԻ 1664 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 25 ՀՐՈՏԻՑ 4381 — Հ. Տ. 31 ՅՈՒԼԻՍ 1889 — Ն. Տ. 12 ՕԳՈՍՏՈՍ 1889 — ՀԻՃՐ. 15 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1306 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան–խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան		160
»	»	Վեցամսեայ	80
»	»	Եռամսեայ	40
Գաւառաց	»	Տարեկան	200
»	»	Վեցամսեայ	100
Օտար երկիրներէ	տարեկան	ֆրանք	56
»	»	վեցամսեայ	28

Դուրս ղրկուած լրագրոյ համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 31 ՅՈՒԼԻՍ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՑՈՒՄ ՆՈՐ ՍՈՐՊՈՆԻ

Սորպոնը Ֆրանսայի Համալսարանն է։ Իր անունը կ'առնու Սուրբ Լուդովիկոսի խոստովանահայրէն, Ռոպէռ տը Սորպոն, որ ԺԳ. դարուն մէջ հիմնեց այս հաստատութիւն՝ աստուածաբանական ուսումները դիւրամատչելի ընծայելու համար աղքատներուն։ Այս Համալսարան աշխարհի ամենէն հռչակաւոր Համալսարաններէն մին եղաւ, և ամեն դարուց մէջ արտադրեց ճարտար աստուածաբաններ, այնպէս որ հաւատոյ խնդրոց մէջ կաթոլիկ աշխարհը Սորպոնի վարդապետաց որոշումներն իբրեւ պատգամ կ'ընդունէր։ Այժմ Ֆրանսայի ամենէն հմուտ դասախօսք Սորպոնի մէջ համալսարանական հրապարակախօսութիւններ կ'ընեն գիտութեանց, դպրութեանց և աստուածաբանութեան վրայ։

Ի վաղուց հռչակուած էր Ֆրանսայի այս առաջնակարգ հաստատութիւնը ժամանակիս պիտոյից համեմատ վերաշինելու պէտքը։ Չորս տարի յառաջ սկսաւ վերաշինութիւնը, մասամբ Փարիզ Քաղաքին և մասամբ ֆրանսական Պետութեան ծախիւք, այնու միտադրութեամբ որ գէթ գլխաւոր մէկ մասին բացումը տօնուի 1789ի հարիւրամեակին առթիւ, Արուեստահանդէսի միջոցին։

Նոր Սորպոնի շէնքը կը տարածի ընդարձակ քառանկիւն գետնի մը վրայ, Էքոլ, Սէն-Ժագ, Քիւժաս և Սորպոն փողոցներու միջեւ, ու երեք մասի կը բաժնուի. Փարիզի Ակադեմիան, Դպրութեանց Համալսարանն (Ֆագիւլթէ) և Գիտութեանց Համալսարանն։ Այս վերջինը դեռ կը շինուի. երկրորդն, յորում պիտի պարունակի այժմեան եկեղեցին, հին Սորպոնին տեղը պիտի բարձրանայ, և սկսած չէ դեռ. առաջնոյն ալ գլխաւոր մասերը միայն աւարտած են, և ահա այս մասին բացումը կատարեցաւ անցեալ երկուշաբթի։ Փարիզի Ակադեմիան քառակուսի հոյակապ շէնք մ'է՝ Էքոլ փողոցին վրայ վեհաշուք ճակատով մը։

Զանց առնլով յիշել այս շէնքին ընտիր ընտիր զարդարանքներն և միայն օգտակարութեան տեսակէտով իւր առաւելութիւնները մատնանիշ ընելով, պիտի ըսենք որ թէ՛ գիշերն և թէ ցերեկը սրահները լոյս կ'ընդունին ճեղուէն։ Ջերմութեան և օդի համար եղած կարգադրութիւնք ևս բոլորովին նոր են։ Ձմեռն ամփիթատրոնք պիտի տաքնան ջերուցեալ օդով. ամառն, ընդհակառակն, ինքնաբերաբար հոսող ջրոյ հոսանքներէ զովացեալ օդ մը նկուղներէն դէպ ի սրահները պիտի հաղորդուի խողովակներով։ Ամեն նստարանի ներքեւ տաք օդի և պաղ օդի մէկ մէկ հաղորդիչ կայ, որով սրահներուն մէջ 16էն 18 աստիճան բարեխառնութիւն պիտի պահուի միշտ։ Ջերուցման համանման մեթոտ մ'ի գործ դրուած է սանդուխներուն և անցքերուն համար։ Տնօրէնին գրասենեակներն ալ պիտի տաքնան ջերմահաղորդ (Thermosiphon) յատուկ գործիքով։

Նորակառոյց շէնքին կարեւորագոյն մասն է Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնն։ Ապաքէն նոր պիտոյից բաւելու չափ ամփիթատրոններ պիտի ունենայ շէնքն, և այս կերպ ուրիշ սրահներ վերապահեալ են աշխարհագրութեան, երկրաբանութեան, բնախօսութեան և տարրաբանութեան։ Ընդարձակագոյնն է մեծ ամփիթատրոնն, ուր հանդստաւէտութեան ամեն պայմաններով երեք հազար ունկնդրաց տեղեր կան։

Այս բացման հանդէսին առթիւ ֆրանսացի ուսանողութեան խնդակցելու համար գրեթէ ամեն երկրաց Համալսարանք իրենց դասախօսաց և ուսանողաց պատուիրակութիւններ Փարիզ ղրկած էին։

Հրաւիրեալք այնչափ շատ էին, կրթական այս մեծ հանդէսին ներկայ լինելու բաղձանքն այնչափ ընդհանուր էր, որ այն ընդարձակ ամփիթատրոն նեղ գալ սկսաւ։ Առաջին նստարանաց վրայ բազմեցան տնօրէնք և տեսուչք Փարիզի հինգ Համալսարանաց, պաշտօնական համազգեստով։ Ասոնց ետեւ շարուեցան Փարիզի Համալսարանաց ընդհանուր խորհրդին անդամք, պատուիրակութիւնք գաւառական Համալսարանաց վարիչ մարմնոց, դասախօսք Փարիզի Համալսարանաց, և մետասան լիկէոնաց Փարիզի և Վերսայլի, պատգամաւորութիւնք Մուզէոնի, Ֆրանսայի կաճառին, Բարձրագոյն վարժապետական Ուսումնարանին, Բարձրագոյն Ուսմանց վարժարանին, Արեւելեան լեզուաց վարժարանին, են. են։ Ուսանողական պատգամաւորութիւնք իրենց ազգային դրօշներով շարուեցան նախագահական բեմին երկու կողմերը։ Մէկ հազար տոմսեր ղրկուած էին ուսանողաց ընկերակցութեան, որ ամենէն առաջ իւր օտարազգի հիւրերուն բաշխեց զանոնք։ Շատ մը ֆրանսացի ուսանողք տոմս չկրնալով ընդունիլ, հաւաքական բողոք մը խմբագրեցին. բայց Ակադեմիոյ տնօրէն Պ. Կրէառ յուզեց որ ուսանողներն հրաժարեցնող այնպիսի գեղեցիկ հանդէս մը ոմանց համար դժգոհութեան առիթ լինի, և ըստ կարի մեծ թուով ուսանողներ ընդունել տուաւ։

Երբ Պ. Քառնօ մեծ ամփիթատրոնը մտաւ, «կեցցէ՛ Քառնօ, կեցցէ՛ Հանրապետութիւն» ջերմագին աղաղակաւ ողջունեցաւ, և դիտուեցաւ որ Պ. Ժիւլ Ֆերրի ևս, կրթական հռչակաւոր օրէնքին հեղինակը, բացառիկ համակրութեամբ մ'ընդ երկար ծափահարեցաւ երբ ներս մտաւ։

Ներկայ երեւելի անձնաւորութեանց մէջ կը նշմարուէին անգլիական դեսպան լորտ Լիթթըն, իտալեան դեսպան Մէնապրէա զօրավար, Ժիւլ Սիմոն, Փասթէօր, Փարիզի քաղաքային խորհրդոյ նախագահ Շօթան, Փարիզի գաւառական խորհրդոյ նախագահ Ժագ, կրթական և ծովային նախարարք, բարձրագոյն կրթութեան տնօրէն Լիառ, միջնակարգ կրթութեան տնօրէն Ռապիէ, նախակրթութեան տնօրէն Պիւիսոն, են։

Առաջին բանախօսութիւնն արտասանեց տնօրէն Պ. Կրէառ, որ բարձր լեզուաւ մը խօսեցաւ Սորպոնի ծառայութեանց և ֆրանսական մտքին արտայայտութեանց վրայ, որոյ կեդրոններէն մին եղաւ այն բազմադարեան արդիւնաւոր հաստատութիւն։ Այս գեղեցիկ և յոյժ ծափահարեալ ճառն ամբողջովին պիտի ներկայացընենք մեր ընթերցողաց։

Գիտութեանց Համալսարանին դասախօս Պ. Էրմէթ գիտնական ընտիր բանախօսութիւն մը կարդաց Սորպոնի [illegible] ուսման Դասախօսներուն աշխատութեանց վրայ։

Պ. Շօթան ի դիմաց Փարիզ Քաղաքին այս հաստատութիւնն յանձնելով Պետութեան, բանախօսութեամբ մը ի վեր հանեց Փարիզ Քաղաքին մեծամեծ զոհողութիւնները կրթական գործին համար։ Ցայտարարեց թէ Փարիզ Քաղաքը լոկ դրամ տալով չի շատանար, և բարձրագոյն ուսուցման ուղղակի միջոց մը տալով, 1789ին սկսեալ ֆրանսական յեղաշրջման պատմութեան դասախօսութիւն մը և կենսաբանական (պիօլօժի) իմաստասիրութեան դասախօսութիւն մը հաստատած է իւր տնօրէնութեան ներքեւ։ Սորպոնի շինութեան մետասան միլիոն ֆր. սատարելով, Փարիզի Քաղաքային Խորհուրդն հոգ տարած է նաև այսպէս ուսուցման զարկ մը տալու։

Կրթական նախարար Պ. Ֆալլիէռ ևս ընդարձակ բանախօսութեամբ մը, կրթական գործին և մարդկային իմացականութեան ազատագրման գործին համար Ֆրանսայի մատուցած ծառայութեանց վրայ խօսեցաւ ընտիր լեզուաւ մը։ Ցոյց տուաւ մանաւանդ Հանրապետութեան ըրած ջանքերն ու զոհողութիւններն ամեն կարգի դաստիարակութեան ծաւալման համար։ Ցիշելով 1789 թուականէն առաջ Համալսարանաց ողբալի վիճակն և անկէ ետքն հաստատուած համալսարանական կրթարանաց (Ֆագիւլթէ) անկայուն և աններդաշնակ ընթացքն, գովեց Ֆրանսայի այժմեան գաւառային Համալսարանաց կորովի և ինքնուրոյն ոգին, որով ժամանակիս պահանջմանց համեմատ մէկ մէկ վառարան եղած են լուսաւորութեան։ Յորդորեց նոր սերունդը կուսակցական զգացումներն ստորադասելու ճշմարտասիրութեան եւ հայրենասիրութեան ազնուագոյն և բարձրագոյն զգացմանց, որովք պէտք է տոգորեալ լինի ամեն Ֆրանսացի։

Նուագարանք և ուսանողք ապա Մարսէյեզն հնչեցուցին։ Թեթեւ ճաշ մը տրուեցաւ ուսուցչական մարմնոյն և ուսանողներուն, ակադեմական Խորհրդոյ սրահին մէջ։ Պ. Քառնօ մեկնած միջոցին ուսանողութեան համակրանաց ցոյցի մը առարկայ եղաւ նոր սերնդեան հազարաւոր ընտիր ներկայացուցչաց կողմէն։ Ֆրանսայի և օտար երկրաց նոր սերունդներուն եղբայրակցութիւնն այս հանդէսին ամենէն գեղեցիկ երեւոյթներէն մին եղաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ

Աւասիկ վերջնական արդիւնքներն յուլիս 28ի և օգոստ. 4ի կիւրակի օրերը կատարուած ընտրութեանց գաւառական ժողովոց նորոգման համար.

1438 աթոռներէն

Հանրապետականաց մնաց	949	աթոռ
Միապետականաց և Պուլանժէականաց	488	»
Հանրապետականք շահեցան	102	»
Հակահանրապետականք	131	»
Բովանդակ կորուստ Հանրապետականաց	29	»

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿ

Բրուսիացի հազարապետ մը այս օրերս ի Փոձտամ իւր վաշտն աչքէ անցընելով, բանախօսութիւն մ'ուղղեր է զօրաց, ըսելով թէ ի մօտոյ զիրենք աչքէ պիտի անցունեն նախ Աւստրիոյ կայսրն և ապա Ռուսիոյ կայսրը։ «Ձեր պարտքն է ուրեմն առնական ուղիղ և պատերազմիկ կեցուածքով մը ցոյց տալ Աւստրիոյ կայսեր թէ կորովի նիզակակիցներ պիտի լինիք իրեն, և Ռուսիոյ կայսեր ալ պէտք է զգացնէք թէ ի հարկին ահռելի հակառակորդներ կարող էք լինել»։

ՊԵԼԺԻԱ

Պելժերն հաւասարապէս համակիր չեն Ֆրանսայի։ Ի Պելժիա կան երկու գլխաւոր ցեղեր. Վալոնք, ֆրանսախօսք և առաւելապէս ֆրանսասէրք, և Ֆլեմինկք կամ Ֆլամանք, որք գերմաներէնի և հոլլանտերէնի մօտ բարբառ մը կը խօսին, և ցեղով ու համակրութեամբք առաւելապէս Գերմանաց մօտ են։

Քեօլնիշէ Զայթունկ կը ծանուցանէ թէ խումբ մը Ֆլամանք մտադիր են Պելժիոյ մէջ տօնել Սէտանի ճակատամարտին տարեդարձն, «իբրեւ բողոք Ֆրանսայի մէջ յեղափոխական հարիւրամեակին տօնուելուն դէմ, որ արձագանգ կը գտնէ Պելժիոյ մէջ, և իբրեւ ցոյց համակրութեան առ Գերմանիա»։ Քեօլնիշէ Զայթունկ կը գովէ Ֆլամաններուն որոշումը. բայց կը յանձնարարէ Պելժիոյ գերման գաղթականութեան որ չմասնակցի այս հակաֆրանսական ցոյցին, Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ խնդիր չյարուցանելու համար, ինչպէս և պելժիական ցոյցին իւր բովանդակ նշանակութիւնն ընծայելու համար։

ՆՈՐՎԵԿԻԱՑԻՔ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ

Նորվեկիացիք Շուէտացիներէն աւելի ազատամիտ, աւելի ֆրանսասէր են։ Նորվեկիոյ վարչութիւնը շուէտական վարչութենէն աւելի ժողովրդական է։ Թէպէտ Շուէտ և Նորվեկիա վեհապետի անձին վրայ միութեամբ կապուած մէկ Տէրութիւն եղած են, բայց ներքին կառավարութեան մասին շատ անգամներ հակառակ սկզբանց կը հետեւին։

Քառասուն եօթն Նորվեկիացի երեսփոխանք, յորս կան նախորդ նախարարներ և այլ աւագ անձնաւորութիւններ, ուղերձ մը ղրկելով առ Պ. Քառնօ, ցաւ յայտնեցին Շուէտ-Նորվեկիոյ դեսպանին Փարիզեան Արուեստահանդէսի բացման արարողութենէն բացակայութեան համար, մինչ Նորվեկիա պաշտօնապէս ներկայացեալ է Արուեստահանդէսին մէջ։ Այս ուղերձով կ'ըսեն թէ որովհետեւ Ֆրանսայիք ստէպ տեղեակ չեն Նորվեկիոյ և Շուէտի միջեւ կեցած տարբերութեանց, կարելի է որ յարգանաց այս պակասութիւնը դեսպանին կողմէ՝ վերագրեն Նորվեկեան ազգին անտարբերութեան ֆրանսական ազգին նկատմամբ։ Այս թիւրիմացութիւնը փարատելու համար, յանուն ազատական մեծամասնութեան Նորվեկեան ժողովրդեան՝ ջերմագին երախտագիտութեան և համակրութեան հաւաստիք կ'ընծայեն Ֆրանսայի։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ Ց'ԱԼԶԱՍ-ԼՈՐԵՆ

Վիլհէլմ կայսր վերջնապէս որոշեց օգոստ. 23ին գտնուիլ ի Մէձ, ուր պիտի նախագահէ ի պատիւ իւր մեծ հօր՝ Վիլհէլմ Ա. կայսեր՝ կառուցանելի յիշատակարանին հիմնաքարին դետեղման։ Յետոյ Սէն-Քանթէն բերդն և ուրիշ բերդեր աչքէ պիտի անցունէ։ Լոռէնի մայր-քաղաքն ու շրջակայքն այցելէ յետոյ, անխոնջ կայսրը պիտի այցելէ նաև Ալզասն, և մի քանի օր պիտի մնայ յՍթրազպուրկ։

ՆԱՍՐԷՏՏԻՆ ՇԱՀ Ց'ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ

Պարսկաստանի վեհապետն անցեալ երկուշաբթի և երեքշաբթի օրերը պտըտեցաւ Զինուորական Անկելանոցի հարթավայրին վրայ հաստատեալ գաղթային բաժինները, զորս մեծ հետաքրքրութեամբ դիտեց։ Քոչինշինի և Քամպօճի բերդերն և արտադրութիւններն իւր ուշադրութիւնը գրաւեցին։ Ճավայի նուագածուաց խմբի մը երաժշտութիւնն ախորժով մտիկ ըրաւ, այցելով Ճավայի [illegible] մը (գիւղ), հոլլանտական ճիւղի տնօրէնին հիւրասիրութեան ներքեւ կառուցեալ։ Պատերազմական նախարարութեան ցուցահանդէսը մտնելով, զարմանօք դիտեց 60,000 քիլօնոց ահռելի թնդանօթը, զոր լցնելու համար 280 քիլօ վառօդ պէտք է։ Արուեստահանդէսին ծառայող Տըքօվիլի երկաթուղւոյ կառախմբին մէջ, յատկապէս Շահին համար գահ մը դրուած էր, ուր բազմելով Արուեստահանդէսի մէկ ուրիշ կողմը գնաց, և հնդկական բաժնին մէջ կանգ առաւ խանութի մը առջեւ, ուր կեցած էին երկու սիրուն անգլուհի օրիորդներ, որոց հետ մասնաւոր հաճոյքով մը խօսակցելու շնորհն ըրաւ Ն. Վեհափառութիւն։ Սուղ բաներ գնեց անոնցմէ, հին ընտիր գործեր մանաւանդ։ Երկու Փարսիներ, Արտէշիր և Պիրոպճի, իրենց ազգին կողմէ փոխանորդաբար Ն. Վեհափառութեան մատուցին թանկագին կազմուածով գիրք մը։ Օսմանեան շոգենաւային ընկերութեան համայնատեսիլ պատկերն ևս շատ հետաքրքրութեամբ դիտեց, և ճատրակ (շաթրանճ) խաղցողները դիտելով, Նասրէտտին Շահ, որ քաջ կը հասկնայ հռչակաւոր այս դժուար խաղէն, ըսաւ թէ «Խաղացողներուն դէմքն եւեթ դիտելով կրնամք հասկնալ թէ ո՛վ մաթ պիտի լինի»։

Երեկոյին Շահը ներկայ էր ի պատիւ իրեն տրուած ներկայացման ի Ձիարձակարան։ Իւր պտոյտներու միջոցին իրեն կ'ընկերանան Նազար Աղա, զօրավար Միրզա Նիզամ և մեծապատիւ պատանին Ազիզ։

Գիշերը վերջին երկու աւուրց տպաւորութիւնները տուն տալով քարտուղարին, Շահը գրել տուաւ իւր ուղեւորութիւն ի Վերսայլ, և ջերմագին շնորհակալութիւն արտայայտեց իրեն եղած սիրալիր ընդունելութեան համար թէ՛ փարիզեան ժողովրդեան և թէ ֆրանսական լրագրութեան կողմէ, «զորս բոլորովին տարբեր գոյներու տակ նկարեր էին իրեն»։ Հետեւեալ օրը Շահն արեւելեան բաղնիքը գնաց, զոր Ֆրանսացիք պարզապէս Համամ կ'անուանեն, և լուացուելէ յետոյ, Քոփէրնիք փողոցի բնակարանը վերադարձաւ հանգչելու։ Բաղնիքը չքնաղապէս զարդարուած էր այս առթիւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Մէց, 8 օգոստ.— Քաղաքապետութիւնն անսահման վարկ մը բացաւ Վիլհէլմ կայսեր ընդունելութեան համար։

—Ցէթինէ, 8.— Զեռնակօրայի Նիքոլա իշխանին երրորդ դուստր Անաստասի իշխանուհին նշանեցաւ Լէօյխթէնպերկի Կէօրկի իշխանին հետ, որ 1852 փետր 29ին ծնած, 37 տարեկան է, և 1883էն ի վեր կորուսած է իւր առաջին կին, Օլտէնպուրկի Թերեզա իշխանուհին։

—Վիեննա, 8.— Սպարապետ Ալպրեխթ Արքիդուքսն Հունգարիոյ եւ Թրանսիլվանիոյ զօրքերն աչքէ անցունելէ յետոյ Վիեննա վերադարձաւ։ Պելկրատի աւստրեան նոր դեսպան Պարօն ֆոն Թէօմմէլ երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Ֆիումէ, 8.— Աւստրեան Նորաշէն շոգենաւն Վէնէցիէ Փակօս կղզւոյն մօտ խրեցաւ։ Կարելի չպիտի լինի ազատել։

—Պրիւքսէլ, 8.— Նուվէլ Ռըվիւ-ին մէջ Տիկին Ադամի հրատարակութեանց վրայ, (պելժիական պաշտօնագրերու գողութիւն,) խուզարկութիւն կատարեցաւ նախարարական բարձրաստիճան պաշտօնատարի մը տան մէջ։

—Փորթսմութ, 6.— Նաւահանգստէն

— 15 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԼՈՒԻ ՆՈՒԱՌ

ԱՆԻԾԵԱԼ ՊԱՆԴՈԿԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԱՀԱՑՈՒ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Երիտասարդ Պոհեմիացին գահուն վրայ դրաւ մատանին եւ ըսաւ.

—Թող անոր ըլլայ զոր դուք պիտի ընտրէք։

Հեռացաւ. խոր լռութիւն տիրեց.

Հովտին մէջ, համր ամբոխը կ'սպասէր երիցանց որոշման. քարայրին մէջ, անոնք որք կը ցանկային գերագոյն իշխանութեան, պաշարուած էին այն սաստիկ սըրտայուզութեամբք որք կը ցնցեն փառասէրներն այս տագնապալից ժամերուն մէջ։ Հեռուէն բուերը տարածութեան մէջ կ'արձակէին իրենց ողբագին վայիւններն, որոց կը պատասխանէին ոսկրկուլներուն ճիչերն. եղտիւրներուն խորէն կը բարձրանար գորտերու բիւրեղային կրկռոցը. եղջերու մը զոր պահակները վարած էին թաւուտներէն, տերեւոց տակ կը թափառէր գոչելով, իր կոչերով հաւաքելով իր սարսափահար եղնիկներուն երամակը. քամին կը կքէր բարձրաբերձ ծառոց դողդոջուն կատարներն, երկար հեծեծիւններ խլելով անոնցմէ. այս ամեն աղմուկներուն ամբողջութիւնն հզօր դաշնակութիւն մը կը կազմէր, որ հոգւոյն կ'ազդէր այն սըրբազան սարսափն որով կ'ըմբռնուի մարդ նսեմաստուեր մեծ անտառաց խորը։

Եւ ամբողջ ժողովուրդ մը հոն էր, հանդիսաւոր նիստ մը գումարած, անշարժ և անձայն ամբոխ, տարօրէն իմն լուսաւորուած շիջանուտ կրակներէն։

Պակուցիչ տեսարան մըն էր այս, որ կը յիշեցնէր այն խորհրդաւոր ժողովները զորս առաջին դարուց մէջ Գալլիացի ազգերը կ'ունենային այս գաղտնախորհուրդ կիրճին մէջ։

Կամարին ներքեւ մարդ մը խզեց վերջապէս լռութիւնը. ընտրելի մըն էր այս։

Սովորութիւն էր գլխաւորութիւնը տալ անոր որ իր ժողովրդեան առաջարկէր ամենէն գեղեցիկ ապագայն, ամենէն շատ ոսկի։

—Եղբարք, ըսաւ, գիտեմ թէ օր մը ո՛ւր կարելի է գտնել երկու և թերեւս իսկ երեք միլիոն, դրամատուն մը հրկիզելով։

Լռեց, իր տեղն ուրիշի մը թողլով։

—Ես, ըսաւ երկրորդը, վստահ եմ թէ կրնամ յափշտակել տիրող իշխանի մը ադամանդները. հինգ միլիոնի գործ մըն է այս։ Եղբայրներս թող դատեն թէ արժանի՞ եմ հրամայելու։

Երրորդ մը յանձն կ'առնուր տասն միլիոն գողնալ երկու տարուան մէջ. սքանչելապէս կարգադրուած կողոպուտ մըն էր այս, ի Սպանիա գուշակեալ քաղաքային պատերազմի մը վրայ հիմնուած։ Այս վերջին ընտրելին պարզած էր յատակաձեւ մը որ կը հրապուրէր ժողովն, երբ յանկարծ թնդաց ձիու մը քառատրոփ արշաւը. կիրճին մէջ, ամբոխը կ'երերար ընդ անցանելն մանկամարդ կնոջ մը, հեծած արաբական նժոյգի մը վրայ որ տարածութիւնը կը լափէր. ժողովուրդն սքանչացմամբ կը մրմնջէր ամազոնին անունը։

Պետերուն խորհուրդը դադրեցուց նիստը. ճանչցած էին ամազոնը։

—Էլորան է որ կուգայ մատանին խլել, ըսած էր անոնցմէ մին։

Եւ ցեղերն ուրախութեամբ կը կրկնէին այս բառը.

—Էլորա՛ն է։

Իր ընտանեաց անդամները Լոռա կ'անուանէին զնա կրճատմամբ եւ բարի գալուստ կ'ողջունէին նմա։ Ամէնքն ալ ցընծութեամբ կ'ընդունէին զինքը։

Արշաւասո՛յր անցաւ նա։ Նժոյգը կ'ոստնուր, անցնելով սեպաձեւ ժայռերն, եւ սպիտակափրփուր կանգ առաւ քարայրին առջեւ. մանկամարդ կինը ներս մտաւ հանդարտ եւ ժպտուն։

Այն օտարուհին էր այս որ այնքան տարօրինակ կերպով նուաճած էր յարալէզն անիծեալ պանդոկին մէջ... Այդ ժամուն, այդ բոլոր ազդեցիկ դիմագծերուն մէջտեղ, գոգցես կ'երեւնար իբրեւ ոգին այդ ցեղին, որ գեղեցկութիւնը կը ճառագայթէր իր վրայ։

Էլորայի հմայքն երկար ատենէ ի վեր հաստատուած էր իր եղբարց վրայ. գընչուներուն պարծա՛նքն էր նա։ Հաստատ քայլուածքով, դիմեց դէպի ժայռն որուն վրայ պարտէր նստիլ ընտրեալը. վստահ ձեռքով մը առաւ մատանին, մատն անցուց, յետոյ բազմեցաւ անդ, հակառակ իր յանդգնութեան յառաջ բերած քըրթմնջիւններուն։

—Եղբա՛րք, ըսաւ, ես թագուհի եմ և ոչ ոք պիտի հակառակի այսմ, որովհետեւ ոչ ոք հարիւր միլիոնի տասանորդը պիտի տայ ձեզ։

Զարմացման երկարատեւ սարսուռ մը յուզեց ժողովը։ Հարի՛ւր միլիոն... Ոչ մէկ գնչու երեւակայած էր ի գործ դնել այնչափ ահագին գողութիւն մը։

—Եղբարք, ըսաւ մանկամարդ կինն, այս ժամուս ես վաւերական կոմուհի եմ և եղբայրս Պառոն տը Եալիչ եղած է. օրինաւոր ժառանգորդներն ենք Թրիէսդի դուքսին. մեր և այս ժառանգութեան միջեւ ազգականներ կան զորս պէտք է անհետացնել. պիտի կորչին անոնք։ Դուքսն ոչ մէկ կտակ ըրած է, բացարձակ ստուգութիւն ունինք այդ մասին։

Այս բոլոր մանրամասնութիւնները կուտար վճռական ճշգրտութեամբ. իրեն ունկն կը դնէին ծայրագոյն սրտայուզութեամբ և խորին յարգանքով։

Մանկամարդ կինը շարունակեց.

—Այս ժամուս, Պառոն տը Եալիչ, եղբայրս, մէջտեղէն կը վերցունէ դուքսն, որուն մահն այն ժամանակ միայն պիտի հաստատուի երբ ժամանակը գայ։ Աւասիկ իմ նպատակս, աւասիկ տիտղոսներս — մագաղաթներ ցոյց տուաւ. — եթէ իմ վըրաս կը կասկածիք, կրնամ համոզիչ ապացոյցներ տալ ձեզ. բայց այսօրուընէ սկսեալ պետերուն կը բերեմ՝ գանձին պահապաններուն ղրկելու համար՝ տասանորդն երեք միլիոնի գործի մը զոր Եալիչ և ես յաջողապէս ի գլուխ հանեցինք։

Յետոյ, թղթապանակ մը կարկառելով պետերուն երիցագոյնին, յարեց.

—Ձեզնէ՛ ո՛վ Եալիչէն և ինծմէ լաւ գործած է։

Ոչ ոք պատասխանեց այս հրաւէրին։

—Անցեալը, շարունակեց, պատասխանատու է ապագային համար։ Երկու տարին չանցած, ժամադրութիւն կուտամ ձեզ ապարանքիս մէջ, ձեզ յանձնելու համար շահելիք հարիւր միլիոնիս տասանորդը...

Բիչ յետոյ, յորձանքի մը պէս, Լոռայի թափորն իջաւ քարայրէն. թագուհին, իր նժոյգին վրայ, իրեն ուղեկից ունէր բոլոր պետերն որոց ձիերը բերած էին. Լոռա իր մարդիկն աչքէ անցուց, ամբոխին մոլեգին ծափահարութեանց մէջտեղ։ Յետոյ իւրաքանչիւր պետ իր կարգն անցաւ, ի գլուխ ընտանիքի մը։

Թագուհւոյն ցեղն յանժամ բոլորեց նորա շուրջն, եւ գլխաւորուհւոյն մէկ շարժման վրայ, այս բոլոր կառքերուն տողանցութիւնն սկսաւ արարշաւ, տանելով այդ մուրացիկներու բանակն որ այդ ժամուն կը գտնուէր ամենէն ճարտար և ամենէն սոսկալի ձեռաց մէջ որք երբեք վարած ըլլային այդ ահռելի չարագործներու ընկերակցութիւնը, պատրաստ ամեն բանի, պատրաստ ի գողութիւն, արիւնկզակ բնազդումներով, օժտեալ հրաշալի կազմուածքով մը, խորամանկութեան եւ ճարպիկութեան անլուր կարողութիւններով, եւ մանաւանդ խրոխտ իրենց արհամարհանքով առ օրէնս, իրենց քաջասրտութեամբ հանդէպ մահուան եւ կենաց նկատմամբ իրենց ունեցած արհամարհանքով։

Այդ բոլոր գրգլազգեաց ժողովուրդն, հպարտ իր զօրութեան եւ անկախութեան վրայ, անցաւ թագուհւոյն առջեւէն, նետելով նմա իւր ողջոյնն եւ հրաժեշտն, Ֆրանսայի չորս անկիւնները դնելով ի սպաս գլխաւորուհւոյն, պատրաստ կատարելու նորա հրամաններն եւ նամակներ տանելու օտար երկրաց ցեղերուն, սովորութեամբ պարտաւոր լինելով աջակից լինելու այդ թագուհւոյն։

Տողանցութիւնն երկար եղաւ և խանդավառութեամբ ու թափով հոյատեսիլ։

Գիշերուան աւարտելուն երկու ժամ մնացած էր, երբ վերջին կառքն անհետացաւ անտառին ծառուղիներուն մէջ. հեռուէն, կը լսուէր սրարշաւ կառքերուն խուլ թաւալումը. կրակները կը մարէին եւ ստուերը վերստին կը տարածուէր այն թատերավայրին վրայ ուր կատարուած էր այս դէպքը։ Լոռա ա՛լ իր շուրջն ունէր իր ցեղը միայն։

Շրջապատուած էր նա հինգ կառքերու մարդերով, որք յիմարացեալ էին հըպարտութեամբ և ուրախութեամբ։ Իրենց համար երջանկութիւն էր թագուհի մը տուած ըլլալ ազգին. կը շրջապատէին Լոռան և խնդակից կը լինէին նմա։ Մանկամարդ կինը շարժմամբ մը իր շուրջն հաւաքեց զանոնք։

(Շարունակելի)

եաքը, Թագուհին իւր ղրօսանաւով պտոյտ մ'ըրաւ նաւատորմի չարքերուն մէջ. յետոյ Օսպորնի դղեակը վերադարձաւ։

—Հանրածանօթ Տքթ. Սըր Մորըլ Մաքենզի կը յօրինէ նոր գիրք մը՝ «Վերջամնեայ բնակութիւն դաշնակցական կայսրորդւոյն և Գերմանիոյ Կայսեր Աքքունեաց մէջ» անուամբ, որ պարունակած կարեւոր յայտնութեանց պատճառաւ, Ֆրետերիկ Կայսրուհւոյն մահէն ետքը միայն լոյս պիտի տեսնէ։

—Իտալիոյ Մարկարիտա Թագուհին ի Վենետիկ բնակութեան առթիւ այցելեց Ս. Ղազարու կղզին և Մխիթարեանց վանքն, և իտալեան լրագրաց ոմանց խօսքին նայելով, Միաբանութեան Աբբայահայրն հասկցուցեր է Թագուհւոյն թէ Վենետկի արքեպիսկոպոս Ակոսթինի կարդինալին կողմէ Թագուհւոյն բարի գալստեան այցելութիւն չտրուիլը Վատիկանէն տրուած հրամանի մը համաձայն է։

—Պարսկաց Շահին ընդունելութեան համար Անգլ. կառավարութիւնն ընդ ամենայն 7,650 ոսկի ծախք ըրած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ի նըկատ առնլով կրօնական ժողովոյ կազմակերպութեան վիճակն որ առաջ եկած է անդամոց ոմանց ճանապարհորդութեամբ բացակայութենէն և ոմանց հրաժարելէն, և նկատելով որ ժողովոյ Գեր. Ատենապետն և անդամներէ մին մայրաքաղաքս վերադարձած ու անդամոց ոմանց հրաժարականներն ընդունուած չեն, կրօնական ժողովը այս աւուր համար ի Պատրիարքարան հրաւիրած է որպէս զի ժողովականք միմեանց հետ խորհրդակցին և համաձայնութիւն մը գոյացնեն ժողովը կազմակերպելու համար։

Բաղէշի նախորդ պատրիարքական փոխանորդ Նիւրեան Արժ. Խորէն վարդապետ, որ Մուշ կը գտնուէր, ճամբայ ելած է մայրաքաղաքս գալու համար։

Ինչպէս յայտնի է, Տ. Խորէն վարդապետ հրաժարած լինելով՝ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր անօրինութեամբ իրեն յաջորդ կարգուած է Արժ. Յովսէփ վարդապետ Սոլախեան։

Երէկ, կիրակի, Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս քարոզ խօսելով Պէշիքթաշի եկեղեցւոյն մէջ, Սրբազան Տեղեաց նկարագիրն ըրեր է գրաւիչ ոճով մը։ Ժողովուրդը խուռն բազմութեամբ լեցուած էր եկեղեցին, լսուած լինելով կանխաւ որ Նոր-Գեղ Սրբազան պիտի քարոզէ նոյն օր և օրհնէ ժողովուրդն։ Պէշիքթաշի Գեր. քարոզիչը խօսեցեր է մօտաւոր առթիւ խօսիլ մանաւորապէս Ս. Յակոբեանց վանուց վրայ և բացատրել այն մեծ նշանակութիւնը զոր Հայք ունին յԵրուսաղէմ։

Զմիւռնիոյ պատրիարքական փոխանորդ Արժ. Յովսէփ վարդապետ Այվազեան այս առաւօտ մայրաքաղաքս ժամանեց։ Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն քահանայք ընդ առաջ գնացին Ն. Արժանապատուութեան։

Բրոֆ. Գ. Գրիգոր Խալաթեանց չաբաթ երեկոյ մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ ի Թիֆլիզ։

ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս կը տեսնուի ստորեւ հրատարակեալ պաշտօնական ծանուցումէն, Մեծ. Գէորգ էֆէնտի Թոփալեան և եղբարք հինգ հարիւր օսմ. ոսկւոյ գումար մը ինքնաբերաբար նուիրած են Ազգային Հիւանդանոցի վերաշինութեան։ Այս նուիրատուութիւն մեծ պատիւ կը բերէ իրենց, և ցոյց կուտայ թէ մանաւանդ գաւառացիք ո՛րչափ կը գնահատեն այս նախախնամական հաստատութեան առ պանդուխտ ազգայինս մատուցած անգնահատելի ծառայութիւնները։

Նոր Հիւանդանոցին շինութիւնն անընդհատ յառաջ կը տարուի, և կիւրակի օրերը դէպ Յեդի-Գուլէ շրջելով փոքրիկ ուղեւորութիւն մ'ընելու յօժարութիւնն յանձն առնողներ իրենց ազգասիրական զգացմանց գոհացում մը կը գտնեն՝ շէնքին նորակերտ մասերն աչքէ անցունելով։ Մինչեւ ցարդ տասն հազար ոսկիէ աւելի ծախք եղած լինելով, Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան պատուարժան անդամոց նուիրած գումարն սպառած է, և մինչեւ իսկ պարտք ալ եղած է։ Որովհետեւ երեսուն հազար ոսկւոյ չափ ծախք պիտի լինի Հիւանդանոցին ամեն մասանց ամբողջովին վերաշինութեան համար, յայտնի է թէ Հոգաբարձութիւնը կը կարօտի ազգային ձեռնտուութեան, և կը լսենք թէ Մեծ. Միքայէլ էֆէնտի Յակոբեան, Հոգաբարձութեան Ատենապետն, և իւր պաշտօնակիցք Մեծ. Տիգրան էֆէնտի Կիւմիւշկերտան եւ Մեծ. Պատրիկ էֆէնտի Նիւպլէնկեան շարժման մէջ հանգանակութեան պիտի ելնեն, որպէս զի շինութեան գործը կիսատ չմնայ։

Այս շինութիւն ազգային արժանապատուութեան և արդի պիտոյից համաձայն ի գլուխ հանուելով, ժամանակիս ազգային կարեւորագոյն շինութիւններէն մին պիտի լինի, և մեծ պատիւ պիտի բերէ հայ ժողովրդեան մարդասիրական և քաղաքակրթական զգացմանց։ Առ այս Ազգին բարեկեցիկ դասուն վեհանձն և առատաձեռն աջակցութիւնն անհրաժեշտ է, և այսպիսի աջակցութիւն մը խնդրելու մանաւոր իրաւունք մ'ունին Պատ. անդամք Հոգաբարձութեան, որք մեծաստան տարիներէ հետէ թէ' բարոյական և թէ' նիւթական ո՛չ մէկ զոհողութիւն խնայած են իրենց կողմէ՝ բոտ կարի գոհացուցիչ պայմաններու մէջ մատակարարելու համար Ազգին այս մեծ հաստատութիւն։ Արդի պարագային մէջ մանաւանդ, անոնք առատաձեռնութեան առաջին օրինակն իրենք կ'ընծայեն, շինութեան ծախուց երրորդ մասն իրենք ստորաբելով։

Պէտք չէ սակայն կարծել թէ հաւատացեալներն ստելս կրնան նպաստել Ազգին Տան շինութեան։ Համեստ բարեգործութիւնք ևս կրնան ծառայել ի նոյն նպատակ, համեստանակ քանակութեան աջակցութեամբ։ Պատ. Հոգաբարձութիւնը փոքրիկ գումարներ ևս ընդունած է ի նպաստ։ Հետեւեալ նուիրատուութիւնք որք դեռ պաշտօնապէս չեն ծանուցուած, այս վերաշինութեան նպաստակ եղած են։

Մեծ. Տքթ. Սարգիս Մ. Արամեան էֆէնտի իւր հիւանդութեան միջոցին կտակած է $258\frac{1}{2}$ ոսկի, ի ձեռն Մեծ. Միքայէլ էֆէնտի Յակոբեանի։

Գաղիրէի Հայոց Բարեգործական Ընկերութիւնը թատերական ներկայացման մը հասոյթէն 1,000 Փր. յատկացուցած է վերաշինութեան գործին։

Հաջուցեալ Պէշիքթաշլեան Մկրտիչ էֆէնտիի ամուսին Տիկին Աղաւնի 100 ոսկի նուիրած է ձեռամբ Գաբրիէլեան Պօղոս էֆէնտիի։

Նախիջեւանցի Պ. Ստեփան Տ. Կարապետեան՝ 100 մանէթ։

Եղուարդ էֆ. Մուրատեան՝ 10 օսմ. ոսկի։

Միհրան էֆ. Փափազեան, ի Մանչեսթըր, 10 անգլ. ոսկի։

Բարթիկ էֆ. Մնոյեան՝ 5 օսմ. ոսկի։

Պիրմինկհամէն «բարեսէր ոմն» ի ձեռն Փօւնըի Պատ. Խմբագրութեան՝ երկու անգլ. ոսկի։

Ամերիկեան Պայպլ Հաուզի Հոգաբարձութիւնն ալ նոյն նպատակաւ նուիրած է 30 օսմ. ոսկի։

***

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՕՒՑՈՒՄ

Մեծապատիւ Գէորգ էֆէնտի Թոփալեան և եղբարք, որք ազգային ամեն տեսակ բարենպատակ ձեռնարկութեանց և գործոց կը նպաստեն, այս անգամ իւրեանց բարեպաշտական և ազգասիրական զգացմանց մի մեծ ապացոյցն եւս ընծայեցին՝ ինքնաբերաբար Ազգային Հիւանդանոցի վերաշինութեան նուիրելով հինգ հարիւր օսմանեան ոսկւոյ գումար մի։

Հոգաբարձութիւնս նուիրական պարտականութեամբ կը փութայ հրապարակաւ անհուն շնորհակալութիւն յայտնել յիշեալ բարեգութ Տեարց, որք իւրեանց սոյն վեհանձն նուիրատուութեամբ ոչ միայն Հաստատութեանս ծանօթ բարերարաց շարքին մէջ մի փառաւէր տեղ կը գրաւեն, այլ և նախանձելի և քաջալերական օրինակ կ'ընծայեն Ազգին բարեկեցիկ դասուն, որոյ ինքնայօժար և վեհանձն աջակցութիւնն ամեն ժամանակէ աւելի անձկանօք կ'ակնկալէ Հոգաբարձութիւնս։

Ի դիմաց Հոգ. Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենադպիր — Ատենապետ

ՏԻԳ. ԿԻՒՄԻՒՇԿԵՐՏԱՆ — ՄԻՔ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Վսեմ. Տիկին Սրբուհի Տիւսաբ բաշայի ձեռամբ ի նպաստ Որբանոցիս կատարուած հանգանակութենէ, որ դեռ կը շարունակուի, այս անգամ եւս ընդունեցայ տասն և երեք (13) օսմ. ոսկի։

Այս առթիւ պարտ կը համարիմ խորին շնորհակալութիւն արտայայտել հրապարակաւ թէ' Վսեմ. Տիկնոջ և թէ' բարեսիրտ նուիրատուաց։

	Ոսկեդրամ
Նախորդ ցուցակէն	11565
Գ. Ցուցակ	
Գեր. Մատթէոս Եպիսկ. Իզմիրլեանի ձեռամբ, Վսեմ. Պօղոս պէյ Աշըգեան	500
Ի Գաղիրէ՝ ձեռամբ Մեծ. Գ. էֆ. Ապտուլլահեանի	300
Մեծ. Ջիլինկիրեան էֆէնտի	200
Վսեմ. Նշան էֆ. Սէֆէրեան	100
Մեծ. Խաչիկ էֆ. Քարամանեան	100
» Մանուէլ էֆ. Նայեան	50
» Աւետիս էֆ. Ասատրեան	50
Գումար	12865

Մնամ երախտապարտ

Տեղապահ

Հիմնադիր-Մօր Գալֆ. Որբանոցի

ԵՐԱՆՈՒՀԻ ՄԱՏԹԷՈՍ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

1889 յուլիս 29, Խասգիւղ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Կրետէի արտասովոր հրամանատար և կուսակալի փոխանորդ անուանուեցաւ Բեդրըսպուրկի օսմանեան դեսպան Շաքիր փաշա։

Կրետէի կուսակալութեան խորհրդական անուանուեցաւ Արտաքին գործոց նախարարութեան դատական ճիւղին տնօրէն Ղալիպ պէյ, որ արդէն ի Կրետէ կը գտնուի իբրեւ կուսակալի փոխանորդի օգնական։

Կրետէի զօրաբաժնին սպայակոյտի նախագահ անուանուեցաւ Ֆերիդ Ճէվատ փաշա։

— —

Սանճէի երկրորդ աստիճան տըրուեցաւ Հալէպի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Համտի էֆէնտիի։

Սալիսէ աստիճան՝ ի Մուսուլ արքունի կալուածոց պաշտօնեայներէն Լութֆի էֆէնտիի և արքունի կալուածոց յանձնաժողովոյ հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Էմին էֆէնտիի։

— —

Առաջին կարգի Շէֆագաթ պատուանշան տրուեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կրտսեր աղջկան և Անիստարական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Զիհնի փաշայի աղջկան։

Երկրորդ կարգի Շէֆագաթ՝ Եղիպտացի Րաթիպ փաշայի կնոջ։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին Թարգման Վէքիլ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Վեհ. Սուլթանին որձարարապետ Խալիլ աղայի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Թարգմանութեանց սենեկի քարտուղարներէն Հասան պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կայս. կանոնոցին մատանապետներէն Իպրահիմ աղայի։

— —

ԿՐԵՏԷ

Երեկի և այս աւուր Թուրք լրագրաց մէջ հետեւեալ պաշտօնական տեղեկութիւնք հրատարակուած են Կրետէի արդի կացութեան և այդ մասին կայս. կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն նկատմամբ։

Այս տարի ի Կրետէ գումարեալ ընդհանուր ժողովոյ քրիստոնեայ անդամոց մեծամասնութեան և փոքրամասնութեան կուսակիցներու միջեւ ծագած նախանձընդդէմ հակաճառութիւնք կղզւոյն անդորրութիւնը վրդոված ըլլալով, Մահմուտ և Րաթիպ փաշաները Կրետէ ղրկուած էին իբրեւ քննիչ։ Թէ' անոնց առած տեղեկութիւններէն և թէ' Կրետէի կուսակալին ու հրամանատարին կողմէ եղած յայտագրութիւններէ հաստատուած է որ կղզւոյն մէջ անկարգ անձինք ոմանք և բանտէ խոյս տուող ոճրագործք ասպատակութեան սկսելով գիւղացիներն հարստահարած են, որով հանրային ապահովութիւնը խանգարուելով իսլամք սկսած են քաղաքներու մէջ ապաստանիլ։ Այս տեղեկութեանց վրայ, Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացուած է կայս. Իրատէով, կայս. կառավարութիւնն հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է։ Ըստ այդ որոշման մէկ կողմէ ի Կրետէ գտնուած զօրաց թիւն աւելցուած և միւս կողմէ Կղզւոյն կուսակալ Նիքօլաքի փաշա մայրաքաղաքս հրաւիրուած էր խորհրդակցելու և քննելու համար այն միջոցներուն վրայ որովք կարելի է առանց արիւնհեղութեան ապահովել կղզւոյն անդորրութիւնն ու խաղաղութիւնը։ Նոյնպէս ընդհանուր ժողովոյ մեծամասնութեան ու փոքրամասնութեան կուսակիցներու պետերէն ու իսլամաց երեւելիներէն երկուքական անձ ևս մայրաքաղաքս հրաւիրուած էին։ Այդ միջոցին Կրետէի կուսակալի փոխանորդ կարգուած էր Եանեայի կուսակալ Րիզա փաշա և ժամանակաւոր սորա՝ կուսակալի փոխանորդութեան պաշտօնն առժամապէս յանձնուած էր Կրետէի զինուորական միայն հրամանատար Իպրահիմ փաշայի։ Արտաքին գործոց նախարարութեան դատական ճիւղին տնօրէն Ղալիպ պէյ և Ֆերիդ Ճէվատ փաշա ևս Կրետէ ղրկուած էին։ Կուսակալ Նիքօլաքի փաշա թէեւ մայրաքաղաքս եկած է, սակայն այդ երկու կուսակցութեանց պետերէն ու իսլամ երեւելիներէն պահանջուած անձինք եկած չեն։ Կառավարութիւնն ի նկատի առնլով խնդրոյն կարեւորութիւնը Բեդրըսպուրկի օսմանեան դեսպան Շաքիր փաշան Կրետէի արտասովոր հրամանատար և կուսակալի փոխանորդ կարգած է։ Կղզւոյն հրամանատար Իպրահիմ փաշա, ցորչափ Շաքիր փաշա պաշտօնավարէ, նորա տրամադրութեան ներքեւ պիտի գտնուի և յետոյ ըստ առաջնոյն պիտի վարէ հրամանատարութեան պաշտօնը։ Ի հարկէ սահմանեալ կուսակալութեան խորհրդական Ղալիպ պէյ պաշտօնակից եղած և իրեն յաջորդած է Ղալիպ պէյ, եւ Ճէվատ փաշա ևս կղզւոյն զօրաբաժնին սպայակոյտի նախագահ կարգուած է։ Շաքիր փաշա ուրբաթ իրիկուն Կրետէ ուղեւորած է կայսերական Իզզէտտին շոգենաւով։ Նոյն շոգենաւով մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ Րիզա փաշա։

Կղզւոյն շատ տեղերու անդորրութիւնն ու ապահովութիւնը վրդոված ըլլալով, ժողովուրդը՝ բնականաբար, ահ ու դողի մատնուած է և այս պատճառաւ գիւղերու մէջ գտնուած իսլամք քաղաքներուն մէջ ապաստանած, իսկ քաղաքներու մէջ գտնուած քրիստոնէից ոմանք ևս աստ անդ փախած են. սակայն այսու հանդերձ կղզւոյն իսլամաց ու քրիստոնէից միջեւ սպանութեան դէպքեր պատահած չեն, միայն գիւղերու ու գիւղախմբերու ոմանց մէջ երբեմն երբեմն իսլամք և քրիստոնեայք կ'ըսպաննուին կամ կը վիրաւորուին և այն գիւղերու մէջ, ուրկից իսլամք կը գաղթեն, քրիստոնեայք աւարառութիւններ կ'ընեն յաճախ։ Յայտնի է թէ իրաց այս վիճակ զինուորական միջոցներով պիտի բարեկարգուի և խաղաղութիւնը վերահաստատուի։ Հելլենական կառավարութիւնը Կրետէի արդի կացութեան ուրիշ կերպարանք մը տալով առաջարկած է մեծ տէրութեանց զինուոր ղրկել ի Կրետէ և կամ իրեն յանձնել այդ պարտաւորութիւնն իսլամաց ձեռամբ իբր թէ սպաննուած քրիստոնեաներն ապատելու և հանրային ապահովութիւնն ու անդորրութիւնը վերահաստատելու նպատակաւ։ Տէրութիւնք ևս ժխտողական պատասխան տուած են Հելլենական կառավարութեան, սա իմաստով թէ Կրետէի ժողովրդեան ստուար մեծամասնութիւնը քրիստոնեայք կը կազմեն և ինչպէս յայտնի է քրիստոնեայք կը վրդովեն անդորրութիւնն և կը կեղեքեն իսլամ ժողովուրդը և թէ Կրետէ օսմանեան երկրաց մի մասն է. հետեւաբար խաղաղութեան վերահաստատութիւնը մի միայն օսմանեան կառավարութեան կը պատկանի և ուրիշ կառավարութիւն մը ըստ դաշնադրութեանց միջամտելու իրաւունք չունի։

Բ. Դուռն՝ Յունաստանի այս ձեռնարկութեանց վրայ, Կրետէի արդի վիճակին և կայս. կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն վրայ մեծ տէրութեանց տեղեկութիւն տալու համար շրջաբերական հեռագիր մ'ուղղած է Եւրոպական տէրութեանց քով գտնուող օսմանեան դեսպանաց։

***

Թուրքէ Կրետէի Հավադիս լրագրէն հետեւեալ տեղեկութիւնները կ'արտատպէ.

Անցեալ երկուշաբթի օր Սուտայի նաւահանգիստն եկաւ Միջերկրականի անգլիական նաւատորմէն մարտանաւ մը։

—Լորտ Սալզպըրի հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է Հանիայի անգլիական հիւպատոսին.

Պէտք է ծանուցանել Կրետէի քրիստոնէից թէ այդ կղզին օսմանեան կառավարութեան իշխանութենէն չպիտի հանուի բնաւ։

—Թալէ շոգենաւն ի Կրետէ բերաւ վաշտ մի օսմանեան զօրք։ Նոյն շոգենաւն ի Սէլանիկ փոխադրեց երկու գումարտակ զօրք։

—Մախսուսէի Գօքէն շոգենաւն անցեալ օր ի Կրետէ բերաւ 220 նոր զինուորներ, որք վաշտերու պակասը պիտի լրացնեն։

—Այսօր Սուտայի նաւահանգիստն եկաւ Միջերկրականի իտալական նաւատորմէն մարտանաւ մը։

***

Զմիւռնիոյ Խիտիվ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ 800 ական զինուորէ բաղկացեալ երկու վաշտեր Քէ-Ֆէլ Փուլ շոգենաւով Կրետէ ղրկուած են ընդհանրամատարութեամբ տեղակալ-գնդապետի մը։ Նոյնպէս ուրիշ երկու վաշտեր եւս Աէր շոգենաւով Կրետէ պիտի ղրկուին։

***

Երեկի Թէլկրաֆով եկած Կրետէի Հավադիս լրագիրը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը պարունակէ.

Կրետէի կուսակալի խորհրդական Էսատ պէյ, որ շաբաթ մը առաջ Րեթիմօ գնացած էր, կուսակալութեան կեդրոնը վերադարձած է։ Շնորհիւ Էսատ պէյի ձեռք առած միջոցներուն Րեթիմօյի մէջ ցարդ ո և է դէպք պատահած չէ։

Մախսուսէի Աէր շոգենաւն անցեալ երեքշաբթի Կրետէ բերաւ երեք վաշտեր, որոց մէկը Րեթիմօ հանելէ յետոյ միւս երկուքն Հանիա փոխադրեց։ Այս երեք վաշտեր Ն. Զօրաբանակէն կը վերաբերին։

Նոյն օրն 550 նոր զինուորներ եւս ժամանեցին վաշտերու պակասը լրացնելու համար։

***

Կրետէի արտասովոր հրամանատար և կուսակալի փոխանորդ Շաքիր փաշա երեկ իրիկուն Հանիա ժամանեց է։

Րիզա փաշա եւս այսօր ճամբայ կ'ելնէ մայրաքաղաքս գալու համար։

— —

ԳՈՒՐՊԱՆ ՊԱՅՐԱՄԻ ՏՕՆԸ

Գուրպան Պայրամի տօնին առթիւ Տոլմա Պաղչէի պալատան մէջ կատարուած շնորհաւորական արարողութեանց պահուն Վեհ. Սուլթանի մատնաւոր մեծարանացն արժանացած են Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշա, Նախորդ Խոճա Իսմայիլ փաշա՝ Նախորդ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա եւ Իսմայիլ փաշայի որդին՝ Հիւսէյին փաշա։

— —

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Բոլոր նախարարք Պայրամի երկրորդ և երրորդ օրերը կայս. պալատան մէջ ի նիստ գումարեցան և զբաղեցան կարեւոր խնդիրներով։

— —

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Վեհ. Սուլթանի երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյ Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ անցեալ երեքշաբթի օր Սուլթան Մահմուտի դամբարանը գնաց ուր 17 ոչխար մորթել տալով կարօտելոց բաշխեց։

— —

ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Ելմտական Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ լինելով չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ երեկի նիստին։

ՕՍՄ. ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ ԲԵԴՐՍՊՈՒՐԿԻ

Հավադիս կ'իմանայ թէ Շաքիր փաշայի բացակայութեան պատճառաւ Բեդրըսպուրկի օսմանեան դեսպանատան գործակատար անուանուած է նոյն դեսպանատան խորհրդական Ֆէթհի պէյ։

Թէեւ Մոնիթէօր ծանուցած է թէ Զէյթինեէի օսմանեան դեսպան Հիւսէյին Հիւսնի փաշա Բեդրըսպուրկի օսմանեան դեսպան պիտի անուանուի փոխանակ Շաքիր փաշայի, սակայն Հավադիս կը տարակուսի այդ լուրի ըստուգութեան վրայ։

— —

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉՔ

Սաատէն հետեւեալը կ'արտատպէ Տիարպէքիրի լրագրէն.

Չորրորդ զօրաբանակի շրջանակին մէջ կայս. հրամանաւ կարգեալ զինուորական քննիչ մասնախումբին տըրուած հրահանգի Դ. յօդուածը կը տրամադրէ որ յետ այսորիկ ժողովրդեան ձեռքը պէտք չէ գտնուին զինուորական հրացաններ, ինչպէս են Մարթինի, Շնայտըր և Վէնչէսթըր, ինչ եղանակաւ որ ստացուած լինին։ Հետեւաբար ամեն անոնք որք այդ կարգի հրացաններ ունին պարտին զինուորական իշխանութեան արձանագրել տալ այդ զէնքերն։ Ի վերջոյ եթէ որ և է անձի քով այդ կարգի զէնք մը գտնուի, բստ օրինի պիտի պատժուի։

— —

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Առեւտրական լրագրէն քաղուած)

Հրապարակի կացութիւնը նուազ գոհացուցիչ է այս շաբթու։ Հասաւ 15,000 գրիւ կակուղ ցորեան որուն 5,000ը միայն վաճառուեցաւ։ Տարբերութիւնն աւելնալով արդէն պատրաստ գտնուածներուն վրայ, անոնց քանակութիւնը 26,000 էն 36,000ի բարձրացուց։ Կիրքա և աղիմա ցորեններէն հասան 40,000 գրիւ որք ամբողջովին սպառուեցան չարաթական գնումներով։ Պատրաստ քանակութիւնը կը մնայ միշտ 15,000 գրիւ։ Արմտեաց զանազան տեսակներն, ինչպէս ցորեն և ալիւր, նախորդ շաբթուան գներով վաճառուեցան, և այս՝ հակառակ գնոց թեթեւ բարձրացման մը որ կը նշմարուի Եւրոպիոյ արմտեաց հրապարակներուն վրայ, այլ որ սակայն տակաւին չի զգացուիր մեր հրապարակին վրայ։ Թէպէտ 1800 պարկ ալիւր հասաւ, սակայն վաճառումնք շաբթուս մէջ հասան 1300 պարկի, և տարբերութիւնը՝ 70,000 էն 75,000ի բարձրացուց պատրաստ քանակութիւնը։

Եւրոպիոյ մէջ հունձքերն ի սկզբան յուսացուածին չափ առատ արտադրութիւն չ'պիտի ունենան։ Ինչ որ ալ ըլլայ, ցորենի առատ հունձքեր կը խոստանան Ֆրանսա, Անգլիա, Պէլճիա և Սպանիա։ Գերմանիոյ մէջ լաւ կամ բաւական լաւ պիտի ըլլան, միջակ աստիճանի և կամ գէշ պիտի ըլլան ի Ռուսիա, Հունգարիա, Ռումանիա և Իտալիա։ Եթէ աւելցունենք թէ Միացեալ Նահանգներն առատ հունձք պիտի ունենան, կը տեսնուի թէ ցորենի պակասութիւն չպիտի քաշենք այս տարի։

Լուբիայի, սիսեռան, բակլայի, ոսպի, դուշ եէմի, ինչպէս նաև վուշի, կանեփի, խաշխաշի և բամպակի վրայ ո՛ր և է գործառնութիւն չեղաւ այս շաբթու։ Հետեւաբար գներն ալ դեռ անուանական են ժամանակէ մը հետէ։ Արտածելի նիւթերը թէպէտ չեն կորսնցուներ իրենց կարեւորութիւնը, այսու հանդերձ Թիֆլիսի վրայ եղած գործառնութիւնք զգալի հաւեմատութեամբ մը չեն աւելնար։ Նախորդ շաբթուն վաճառուած էր 350 հակ, և այս շաբթու վաճառուեցաւ 400 հակ, ընտիր տեսակի օխան 14էն 15 ղրուշի։ Պէյ-Բազարի տեսակի գինն է օխան 16 ղրուշ։ Այս գիներ անուանական են, վասն զի տակաւին ոչ մէկ գործառնութիւն եղած է այս ընտրելագոյն տեսակին վրայ։

Շաբթուս մէջ վաճառուեցաւ 25 սնտուկ ափիոն, որուն 6 սնտուկը Էնկիւրի, օխան 135 ղրուշէն. 10 սնտուկը Գարահիսար՝ 130 ղրուշի, 4 սնտուկ Նալլը-Խան, 137 ղրուշի, 3 սնտուկ «ըշի» կոչուած տեսակէն $126\frac{1}{2}$ ղրուշի, և 2 սնտուկ նոր արտադրութիւններէն որոց գներն յայտնի չեն տակաւին։

Գալով կապերաներուն, չաբաթական վաճառմունք 3000 ոսկւոյ կարեւոր գումարին հասած են։ Վերջին օրեր, ո՛չ մէկ գործողութիւն կատարուեցաւ մաքսատանց մէջ որք փակ են Գուրպան Պայրամի տօնին առթիւ։

Գազի խէժ վաճառուեցան 1500 օխա, սպիտակ տեսակէ, օխան $18\frac{3}{4}$էն $21\frac{1}{2}$ ղրուշի։

Շաբթուս մէջ գործ չեղաւ բնաւ մետաքսեղէնաց վրայ. Վրաստանի տեսակէն 30 հակ բերուեցաւ մայրաքաղաքս, առանց վաճառման առարկայ ըլլալու։ Մեր հրապարակի վրայ թէպէտ գործերն հաղուագիւտ են, սակայն մետաքսեղէնաց գները բռնուած կը մնան։

Իտալիոյ հրապարակաց վրայ անշարժութիւնը կը շարունակէ, առանց գնոց հաստատուն վիճակին վրայ փոփոխութիւն յառաջ բերելու։ Հակառակ սովորութեան, գներն այնտեղ շատ աւելի բռնուած են քան ի Լիօն, ուր գործարանք՝ գնոց բարձրացման ենթարկուելու երեւոյթն ունենալու համար, իրենց օրական պիտոյքը կը հոգան զեղչով գնելով հին և անպէտ մետաքսներ։ Մարսիլիոյ հրապարակին վրայ քիչ գործ կայ, սակայն մետաքսեղէնաց և բամպակեղինաց գներն հաստատուն կը մնան։ Սուրիոյ երկրորդ տեսակին նոր մետաքսեղինաց վճարուեցան 46էն 47 Ֆրանք, որ աւելի բարւոքում մը կը նշանակէ։ Լոնտոնի հրապարակը շատ բռնուած է այն ստորին գներով որոց ենթարկուած է։ Նմանապէս գործ չեղաւ խոզակի վրայ որոցմէ պատրաստ չի կայ մեր հրապարակին վրայ։ 51 պարկ գեղին ճէհէրի, Քայսար, հին հունձքէն մնացած, վաճառուեցան օխան 6.50էն $6.62\frac{1}{2}$ ղրուշի։ Գաղթարերքերէն խաշուէ վաճառուեցաւ 200 պարկ, որ բաղդատաբար փոքր քանակութիւն մ'է։ Վերջին լրոց վրայ, օխա գլուխ 10-15 փարայի թեթեւ բարձրացում մը յառաջ եկաւ խաշուէի գնոց վրայ։ Շաքարի հրապարակն եւս բանուկ չէր։ Որքան ալ որ Դրիէստի շաքարի գինն է 148էն 150 ղրուշ, շաբաթական վաճառմունք որք կը հասնին 1000 պարկ Թրիէստի շաքարի, կատարուեցան պարկը 146 ղրուշէն։ 400 պարկ բրինձ վաճառուեցաւ զանազան տեսակներէ։ Շաբթուս մէջ հասաւ 1000 պարկ։ 300 սնտուկ մոմ հասաւ որոցմէ վաճառուեցաւ 100 սնտուկ, ընթացիկ գներով։ Գալով քալիզին, շաբթուս մէջ հասած 15,000 սնտուկէն 8000ը միայն վաճառուեցաւ։

Դեռևնթիոյ գները բռնուած կը մնան ի Կ. Պոլիս, արեւմտից մի քանի հրապարակներու վրայ գները բարձրացման մօտ լինելուն պատճառաւ։ Տիւրհամի (Անգլիա) ածխահանքի պետերուն և գործաւորաց միջեւ գործադուլի մը երկիւղ գտնուելուն պատճառաւ մեծ քանակութեամբ ածուխ խնդրուած և հետեւաբար գնոց մէջ բարձրացում մը յառաջ եկած է։ Այսպէս, մեքենայից յատուկ Նօրթըմպըրլէնտի լաւագոյն ածուխին տակառչափը 10 շիլին է այժմ, Տիւրամի կազային ածուխը՝ 9 շիլին, և ի Միտըլսպուրկ վաճառեալ քօքի գինն է 15էն 16 շիլին։

Քարբերդի կուսակալ Ալի պէյ և Տէրսիմի կառավարիչ Թէվֆիգ փաշա շաբաթ օրն իրենց պաշտօնատեղիներն ուղեւորեցան։

—Նիկոմիդիոյ կառավարիչն հեռագիր մ'ուղղելով Ներքին գործոց նախարարութեան կը ծանուցանէ թէ աւազակաց ձեռքէն ինկած երկու հայ տղաքներն ողջ առողջ ազատուած են և թէ այն անտառն, յորում աւազակք ապաստանուած են, պաշարուած է և ի մօտոյ աւազակք պիտի ձերբակալուին։

—Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ Տէրքոսեան ջրի և կազի ընկերութեանց կողմէ խողովակներ զետեղելու համար մայրաքաղաքիս փողոցներու մէջ բացուած փոսերն անցուդարձը կը դժուարացնեն, հրամայած է որոց որ անկ է անմիջապէս գոցել այդ կարգի փոսերը։

—Մէարիֆի պաշտօնեաներէն Վարոբիտի էֆէնտի անցեալ օր Հայտար Փաշայի շոգենաւէն կամուրջ ելած պահուն ոտքը շոգենաւի չուանին մէջ մնաց եւ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

—Կարնոյ կառավարական պաշտօնատունը պիտի նորոգուի արտօնութեամբ Ներքին գործոց նախարարութեան։

—Կը յիշուի թէ Սէլանիկի արտաքին յարաբերութեանց տնօրէն Եուսուֆ էֆէնտի Սէրէզ գնացած էր քննելու համար իրենք զիրենք իբրեւ օտար հպատակ ներկայացնող անձանց ոմանց առարկութիւններն։

Իբրեւ արդիւնք Եուսուֆ էֆէնտիի քննութեանց, իբրեւ օտար հպատակ ներկայացողներու մեծ մասը չեն կրցած օրինաւորապէս ապացուցանել իրենց առարկութիւնն և հետեւաբար իբրեւ օսմանեան հպատակ արձանագրուած են։

—Մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ռուսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Օնու Վիէննա հասեր և Օթէլ Իմբէռիալ իջեւաներ է։

—Մանզումէի մէջ կը կարդանք թէ քաղաքային բժշկական ժողովն զբաղած է քննութեամբ հետեւեալ դէպքին որ հանրային առողջութեան պատկանող խնդիր մ'է։ Բժիշկ մը իր դեղագրով [illegible] տալ հրամայած ըլլալով, Պոլսոյ դեղագործաց մին երկու անգամ պատրաստեր է դեղագիրն, առանց այդ զօրաւոր դեղին հետքը գտնուելու իր պատրաստութեան մէջ։ Բժիշկը տեսնելով որ իր սպասած արդիւնքն յառաջ չ'գար, ինք անձամբ դեղարան կ'երթայ ուր դեղագործը կը յայտարարէ թէ իր աշակերտն անուշադրութեամբ մոռցած էր [illegible] դնել դեղին մէջ։

—Հալէպէն կը գրեն թէ քաղաքին մէջ հարսանիք մը կատարուած պահուն, հարսանեաց տունը փլեր է։ Այս արկածին զոհ գնացեր են տղայ մը, որ մեռեր է, և քանի մը անձինք որք ծանրապէս վիրաւորուեր են։

—Պէրութի նախորդ և Բաղէշի արդի կուսակալ Րէուֆ փաշա շաբաթ օրը մայրաքաղաքս եկաւ։

—Իզմիրէն կը գրեն թէ Րէժիի պաշտօնեայք Գարապուրնուի մօտ մեծ նաւակ մը մէջէն 1200 օխայ փախցուած ծխախոտ գրաւեր են. մաքսանենգք չեն բռնուեր։

—Սանեայէն գրուած նամակ մը հետեւեալ որդեսպանութիւնը կը պատմէ։ Հելլենական հպատակ հրեայ մը հիւպատոսարան երթալով կը ծանուցանէ թէ իր 18ամեայ որդին Ավրամ անուն, անձնասպան եղեր է։ Ցաջորդ օրը հիւպատոսական պաշտօնեայ մը երեք բժիշկներու ընկերակցութեամբ հրէին տունը կ'երթայ օրինական քննութիւն կատարելու։ Բժիշկներէ մին՝ երիտասարդին ականջին մօտ երկու լայն վէրք նշմարելով, իր գիտողութիւնները կը յայտնէ միւս բժիշկներուն և հիւպատոսական պաշտօնէին, որոց կատարած անմիջական քննութիւններէն կը յայտնուի թէ հրեայն սպանած էր իր որդին։ Չարագործը ձերբակալուեր է։

—Սկիւտարի պահեստի զօրաց հրամանատար Հաճի Նէճիպ փաշա Ուրֆա (Եդեսիա) փոխադրուած և իրեն յաջորդած է Ուրֆայի պահեստի զօրաց հրամանատար Իսմայիլ փաշա։

—Տիարպէքիրի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ այս վերջին ատեններս մէջ ձերբակալուած են կարգ մը աւազակներ, որք նահանգին այլ և այլ կողմերը կ'ասպատակէին։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 10 օգոստոս

Գերագոյն Ատեան. Ամբաստանագրոյն ընթերցումն աւարտեցաւ այսօր։ Ամբաստանագիրը Գերագոյն Ատենին առջեւ կը կոչէ զօրավար Պուլանժէն դաւակցութեան և դաւաճանութեան համար։

Պարսից Շահն այսօր Բարիզէն մեկնեցաւ ի Պաստէն. Պ. Քառնօ ընկերացաւ նմա մինչեւ կայարան։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 31 յուլիս
Դահեկան

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պահանջել)		109 1/2
3 » » (վճարել)		109
» Բարիզի (պահանջել)		23 2 1/2
» » (վճարել)		23 10

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Ուսուրյ.) Սէրի		17 20
Զօրաւոր գոցուելիքէն վերջը	»	17 20
Բերպրի մէջ	»	— —
Ամսուան բացուեցաւ	»	17 21 1/2
Նէօ օրին	»	17 21 1/2

ԻՍԹԻԳՐԱԶԻ ՏԱՀՎԻԼ

Երէկ երեկոյ	44 20
Այս առաւօտ	44 23
Նէօ օր	44 23

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	28 10
»	Բ. »	16 25
»	Գ. »	17 21 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԸ

Օսմէթէ ճէնէրալ	Անգլ. Լր.		4 16
Քրէտի ճէնէրալ	Օսմ.	»	8 24
Պանք տը Փօնս		»	7 8
Օսմ. Շահմանէ փոխառ.		»	4 27
Թրամուէյ		»	465
Թունէլի երկաթուղի		Ֆր.	58 75
Օղլենտալի տը Բիրօրիթէ			— —
Բաժնեթուղթ Լոտերիոյի		(Գ. կ)	106

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանկնոց	»	87 25
Անգլիական ոսկի	»	110 6
Իմփերիալ	»	90 5
Փրիմեր	»	51 10
Իւրայի Մէճիտիյէ	»	8 83
» արծաթ	»	74
Մէճ. արծաթ (տրդր)	»	108 25
Պեշլիկ	»	104
Հինգնոց	»	103 30
Մէճիտիէ	»	102 20
Թալլէր	»	8 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 10 Օգոստոս ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ			98 3/16
Օսմ. »	Սէրի Դ. բացուեցաւ		16
» »	» գոցուեցաւ		16 1/16
» »	» Ա.		28 1/4
» »	» Բ.		16 3/8
» »	» Գ.		16
Օթոման 1871			91 1/2
Փոխառութիւն 1877			100
Պանք Օթոման			10 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873			100 1/2
Եգիպտական միացեալ (ինիֆիյէ)			89 5/8
» առանձ. (բրիվիլեժիէ)			103 7/8
Տայրա Սանիէ			84 3/4
Տօմանիալ (փոխառ. Բօչիլտ)			102 1/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			25 376

Վիէննա, 10 Օգոստոս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 95
Օսմանեան երկաթուղի	20 60
» Րէժիի բաժնեթուղթք	108

Բարիզ, 10 Օգոստոս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %		104 50
» » 3 %		85 12 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ	Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 12 1/2
» »	» գոցուեցաւ	16 22 1/2
» »	» Բ.	— —
» »	» Գ.	16 25
Օսմանեան երկաթուղի		59 37 1/2
» Րէժիի բաժնեթուղթք		— —
Պանք Օթոման		513 75
Գրէտի Լիօնէ		— —
» Ֆօնսիէ		1275
Գոնդուաու տ'էսգօնդ		80
Սուէզի ջրանցք		2267 50
Ռուսական 5 % 1877 ի		— —
Իտալական Ռանթ		92 77 1/2
Սպանիական (արտաքին)		73 1/4
Եգիպտական միացեալ		453 75
Բրիօրիթէ Թիւրք		457 50
Հելլենական 5 %		465
Չէք Լոնտրայի վրայ		25 24

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱՄԱՍԻԱ, 11 յուլիս

Տեղւոյս ազգայիններէն խումբ մը պատուաւոր անձինք ծուէն գրեթէ տարի մը յառաջ կազմած են Դպրոցասէր Ըն. անուամբ մի բաժանորդական ընկերութիւն, Ամասիոյ ազգ. երկսեռ մանկտւոյն համար դպրոցներ բանալու նպատակաւ. Իւրեանց հիմնական կանոնագիրն՝ ըստ պատմագրութեան կազմական կանոնագրի Ազգ. Ընկերութեանց, տեղւոյս Ազգ. Գաւառ. Վարչութեան վաւերացնել տալէ անմիջապէս յետոյ ձեռնարկելով բաժանորդագրութեան, անցեալ տարւոյ յունիս 1էն սկսեալ բացած են նախակրթարան մը ուր կը յաճախեն 60ի չափ Թօշակաւոր և անվճարք աշակերտներ։ Այս վերջնոց դասագրքեանք ընկերութեան կողմէ կը տրուին ձրիաբար։ Վարժարանին ուսմանց ընթացքն է չորս տարի։

Յիշեալ ընկերութեան համանուն վարժարանի սանուց առաջին տարեկան հարցաքննութիւնն հրապարակաւ կատարուեցաւ Մայիսի 15էն սկսեալ դպրոցի սրահին մէջ և տեւեց հինգ օր. Ներկայ էին ընկերութեան հիմնադիր անդամք, աշակերտաց ծնողք և այլ պաշտօնական և ոչ պաշտօնական պատուաւոր անձինք. քննութեան առարկայք էին կրօնագիտութիւն, հայերէն, տաճկերէն և ֆրանսերէն լեզուներն, ուսողութիւն, աշխարհագրութիւն և ազգ. պատմութիւն. Ըստ վկայութեան քննչաց, աշակերտաց մեծագոյն մասն յիշեալ դասուց մէջ ըրած էին գոհացուցիչ յառաջադիմութիւն զոր կրնանք վերագրել ընկերութեան Տնօրէն Խորհրդոյ՝ աշալուրջ հսկողութեան։

Ներկայ ամսոյ 4ին կիւրակէ օրը եւս պարգեւաբաշխութեան հանդէսն ամենայն շքով կատարուեցաւ Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ, որոյ գրան ճակատը զրուած էր Վեհափառ Սուլթանի մեծադիր պատկերը դափնիներով զարդարեալ և առանձին շքանակի մէջ կը կարդացուէին Փատիշահըմ չօք եաշա բառերն։ Քաղաքիս կառավարիչ Վսեմ. Ճաֆեր պէյի բարձր ներկայութիւնը և հովանաւորութիւնը մեծ շուք մը տուաւ հանդիսին. յառաջ հրաւիրագրով ներկայ էին նաեւ Մէարիֆ Քօմիսիօնի անդամք, Բէլէտիյէի առաջին Դասասուն, Հայարապետի կողմանէ փոխանորդ, ի Գերմանացւոց և ի Յունաց այլ և այլ պատուաւոր և ականաւոր անձինք. Կրօնական ժողովոյ Ս. Հայր և Քաղաքական ժողովոյ անդամք պաշտօնապէս ներկայ էին, ինչպէս նաեւ բողոքական աղայիկք և նոցա քարոզիչ Ցակոբ էֆ. Շահմէլէտեան և վերջապէս ի մերայնոց երկսեռ խուռն բազմութիւն մը. հանդիսականաց ընդունելութեան պաշտօնը կը կատարէին Ընկերութեան հիմնադիր անդամներէն Կարապետ էֆ. Փափազեան և Ցակոբ էֆ. Սիմոնեան. Հանդէսն սկսաւ ժամ 4ին. Նախ ընկերութեան Տնօրէն Խորհրդոյ անդամներէն Ցարութիւն էֆ. Սէյրեկեան կարդաց վարժարանին տարեկան տեղեկագիրը, շնորհակալութիւն յայտնելով հասարակութեան առ ընկերութիւնն ցոյց տուած ջերմ համակրանաց և նիւթական ու բարոյական քաջալերանաց և հանդիսականաց ներկայութեան առթիւ, և ապա վարժարանին առաջին դասատու Սեբաստացի Յովճեան էֆ. Թուրքեան դպրոցի վրայ բանախօսութիւն մը ըրաւ զոր վերջացուց երկար օրեր մաղթելով Օգոստոսափառ և բարեխնամ Կայսեր մեր Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Խանի, որոյ հայրական աջոյն տակ բոլոր օսմ. հպատակք բարեկեցիկ և յոյժ անդորր կեանք մը կը վարեն։

Աշակերտք առ Վեհ. Կայսր ուղղեալ մի տաճկերէն երգ երգեցին և Պ. Միհրան Թորոսեան առաջին աշակերտ վարժարանին տաճկերէն լեզուաւ ճառ մը կարդաց որով յանուն իւր ընկերակցաց երախտագիտական զգացումներ կը յայտնէր առ Վեհ. Կայսրն և առ պաշտօնեայս Նորին Վեհափառութեան։ Աշակերտք ապա երգեցին Վսեմ. կառավարչի անուան ձօնուած մի տաճկերէն երգ զոր դարձեալ յիշեալ աշակերտ գրաւորապէս մատոյց Նորին Վսեմութեան. հետզհետէ թէ՛ հայերէն և թէ տաճկերէն երգերու ընդմիջմամբ աշակերտք հայ. տաճկ. և գաղղ. այլ և այլ նիւթոց վրայ արտասանութիւններ և տրամախօսութիւններ ըրին. Պ. Համբարձում Զմնարեան պարգեւաբաշխութենէն առաջ հայերէն ազգ. ճառ մը կարդաց և յանուն համայն ուսանողաց շնորհակալութիւն յայտնեց Դպրոցասիրաց ընկերութեան և բոլոր բարերար ազգայնոց։ Իւրաքանչիւր աշակերտի ըստացած նիշերու համեմատ պարգեւաբաշխութիւնը կատարուեցաւ. ապա ի հանդիսականաց փափաքողներն հրաւիրուեցան խօսելու։ Հետեւաբար Վենետկոյ Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանի այս տարուան ընթացաւարտներէն Ամասիացի Բարունակ էֆ. Բարսեղեան և Միսաք էֆ. Շամլեան ընտիր կերպով բանախօսեցին [illegible] կարեւորութեան վրայ, և հրաւէր կարդացին բանիւ և գործով քաջալերել Ամասիոյ միակ ընկերութիւնն Դպրոցասիրաց. հուսկ ուրեմն Ս. Ներսիսեան վարժարանի Ա. դասախօս Աստուածատուր էֆ։ Մելքոնեան յարատեւութիւն յորդորեց բոլոր դպրոցական հոգաբարձուները և տաճկերէն լեզուաւ Վեհափառ Կայսեր կենաց երկարութեան համար բարեմաղթութիւններ ըրաւ և հանդիսականք յաւուր «ամէն» ըսին. Վսեմ. կառավարիչ շնորհակալութիւն յայտնելով հոգաբարձուաց, ուսուցչաց, ուսանողաց և խնդակցելով տեսնուած յառաջդիմութեան համար, եկեղեցիէն դուրս ելաւ. հանդիսականք եւս հետեւեցան Ն. Վսեմութեան որ ընդ այլ անձինս Առաջնորդարանն հրաւիրուելով ըստ արժանւոյն մեծարուեցաւ և անդ եւս գրեթէ կէս ժամ խօսակցելէ վերջ մեկնեցաւ։

ԷՐԻԿ ԱՆԻԿ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ի ստորեւ կը հրատարակենք վիպակ մը ժողովրդական լեզուաւ, հեղինակութիւն Եղիա էֆ. Տէմիրճիպաշեանի։ Դիտողութիւն կը լինի յաճախ, մանաւանդ կովկասեան մամլոյն կողմէ, թէ ժողովրդային լեզուն բոլորովին վտարուած է մեր գրականութենէն։ Այդ դիտողութիւնը, մանաւանդ վերջին տարիներուս համար, հիմնաւոր չէ. իրական դպրոցի աշակերտ վիպասանները, մեր մէջ, ուր որ հարկն է՝ ի հանդէս ածած են ժողովրդային լեզուն։ Եղիա էֆ. Տէմիրճիպաշեան այժմ կուտայ մեզ Նորավէպ մը, ամբողջովին այդ լեզուաւ, ինչպէս ըրած են Պատկանեան, Պռօշեանց և այլք։

Վէպին ազդած շահեկանութենէն զատ, այս տեսակ գրուածքներ սա առաւելութիւնն ունին զի կերպիւ իւիք յիշատակարաններ պիտի լինին ժողովրդական լեզուին, որ հետզհետէ կը զտուի և թերեւս յիսուն տարի յետոյ, կրթութեան շնորհիւ, բոլորովին այլափոխի։

Ա.

Խալթ ըրինք կարգուեցանք։ Ի՞նչ ալ ըսես, ախպար։ Հար մար, քուր մը, ճանտան մէկը չունիս. օտարին ճառքն ես. չօրպաներդ կը պակսին, չապիկներդ կը պակսին. մինչեւ անգամ փարան ճէպէդ կը պակսի. որի՞ հարցունես, ո՞րկէ փընտռես։ Սաղէդ սօլէդ չըռմիշ կ'ընեն. տո՛ւր տո՛ւր, սօնը չի գար։ Թահամմիւլ չըլլուիր արթըլի։

Անկէց ետքը, է՛յ մարդ ես. պէքեար կրնա՞ս ապրիլ մինչեւ ետքը. խազնդատ կարդացիր լմնցաւ. բարձը դիմացդ դիր, երեսը նայէ, հետը խօրաթէ՛. կ'ըլլա՞յ մի։ Աստուած մարդս չիֆտ ըստեղծեր է նէ, բան մը գիտէ եղեր։ Սանկ հանըմըդ դէմդ կ'առնես, երեսը կը նայիս, նստըռւածքին ելլուածքին, աչքին ակռնձին, պիւէկին պուռկունքին, մազերուն մինի մինի ոտկերուն կը մայլիս։ Խօսք մը ան կ'ընէ, խօսք մը դուն կ'ընես. վախիդ է կ'ասնի. կեանքէն համ մը կ'առնես։

Տահա կնիկը չհինցած, եավրուն կը ձգնի մախսըմը՝... շօրը փորը ըսելով կ'ելլաս կ'խնաս մօրը հետ. խարբուզի պէս, պիլլօրի պէս չօճուխ մը, կը պագնես, կը սիրես, շափալախ կը զարնես, շափ շափ, չաթ բաթ. էյ ճանըմ, մարդ սըխըլմիշ չըլլար հիչ տէյ խէ։ Չօճուխներդ պըլըմիշ եղա՞ր, կնիկըդ, հանըմըդ, սուլթանըդ. հանըմըդ պըլըմիշ ըլլալու տեղն չեն թողուր նօնօշներդ. ճուռռտելով, վազվըռտելով, լինալով, ելլալով, լալով թըղկալով, մախամը ձգելով, պոռալով, անուշիկ անուշիկ աչքիդ մէջ նայելով, էյ չես դիմանար, գիրկդ կ'առնես, հում հում կ'ուտես։ Պոլ պոլ կը կերցնես չօլուխ չօճուխդ, մարերնուն, էթրաֆ Թարաֆ ունի նէ՝ անոնց ալ. կիւճդ չի գար. առանկ կողոպտուիլ չէ եա։ Հէմ չատ քեարը է կարգուիլը. մասրաֆդ կը քիչնայ։ Հիմայ սէլի պէս կուգայ, սէլի պէս կ'երթայ կոր։

Հա, աղէկ միտքս էկաւ. ան ազգայնիճիներն որ ըսես, տիւրլիւ մարդը սօյմիշ կ'ընեն կոր քիպարութենով. չէթին հիսապ մ'ընելու վրայ ես, գլխան մը ունիս, մամուլք ունիս, կը տնպեն. կնիկներն ալ մէջ ինկեր են. լեզու կը թափեն, կը կտրտուին, խապիլը գտնան երկրպագութիւն պիտի ընեն քի էվէլ փարա հանեն. Ես էչի՞ եմ, Գօպիցա՞ եմ, մեղայ մեղայ՝ Աստուա՞ծ եմ։ Գրաբարճա չխտեմ պիլմէմ, ախպա՛ր, ամօթ չէ՞ եա, վախտին չեմ սորվեր. քիւֆիր ալ ընեն չի պիտի հասկնամ, փարան պիտի տամ։ Սա կտորը բէք բաց լեզուով մը կ'ըսեն կոր. «կարգուած չեմ եղեր, էվէլ տալու պարտական եմ եղեր։» Կրնաս նէ մի՛ տար. Նանկէթ սուրաթընըզա, կը հանես ոսկին, պանկնօզը կը նետես. փարադ կ'առնեն, վրադ կը խնդան, կը կորսուին կ'երթան։ Ըսելս ի՛նչ է, ո՛ր Թարաֆ դառնաս նէ, կարգուելու է։

Բ.

Իշտէ կարգուեցանք։ Կա՛րգս կատարուէր.... Ո՞րկէց էր դէմս ելան։ Տավ՛թ, տավ՛թ՝ Կարապետ աղան. Իլթիֆաթ, իզէթ, իքրամ, ա՛լ զիյաֆէթներ, ա՛լ շիմպալօներ. ա՛լ ի՛նչ բօլիթիքաներ՝ մենծէն պզտիկը, աղայէն ու հանըմէն մինչեւ խըզմէթքեարը ու պէսլէմէն։ Մէջեր մի՛տք ունին էղեր. մէջեր գլուխս բան փաթթելիք ունին էղեր. ի՛նչ վախիթի հասանք, Տէր Աստուած։

Արալըխը մէյ մը, աղջիկ մը օրթան կ'ելլար. անո՛ր էղած պատիւը, ալ չիտեսնուած բան է. ամա անանկ պէչիմի մը կը բերէին որ՝ ինծի համար անոր անխըրտար պատիւ ընելնին կը հասկցունէին։ Խըլնոտ աղջիկ մը, ալերը կը հագնէր՝ սանկ խալազով երեւան որ նայէի նէ։ Ճերմակ, ամա աս ճերմակին բէք ամին չէր ըսեր. անանկ ճերմակ մը՝ որ, ընտո՞ր ըսեմ, պատէն տահա ճերմակ. պօյը օրթա, խարէր, ամա քալած ատենը սանկ գիտես քի երկրպագութին ընելու պէս կ'ընէր, պազի ալ խնալու պէս կ'ըլլար, անճախ քի ինքզինքը կը բանէր. մազերը գլխուն վրայ թաշմիշ կ'ըլլային, առանկ մազի սըխութիւն չէի տեսեր էօմրիս մէջ (չիտակն ալ ըսեմ նէ՝ բէք տիխաթ չէի ըներ կըլնիկներուն պօյին պօսին, Թիւյին Թիւսին.) մինակ քանի՛ ան մազերը տեսնայի սիրտս ըլըմըթը մը կը կոխէր. հէմ ձեզի ըսե՛մ, սանկ գիտես քի սիրտս պուլանմիշ կ'ըլլար, ինծի անանկ կուգար որ մեռելի հոտ մը պիւրիւնմիշ կ'ըլլար, ինծի անանկ կուգար. ընտո՞ր հասկցունեմ, սեւ լիֆ էր, խըթըլը էր գիտես քի, փտտած, սեւ ալ չէ, մութ, մախսէնի, գերեզմանի մութ մը. ինծի անանկ կուգար, աչկերս կը գոցէի պազի։ Ամա ա՛չք, ամա ա՛չք. Նայէ աս սեւին ըսելիք չունիմ. ճէյէրիս մէջ, տամարներուս մէջ, իլիկներուս մէջ, կը պըռըտէր. օնէ՛ պագըշ. պէ թօղ տո՛ւր. պէ ճէյէրս փառալանմիշ կ'ըլլայ կոր, Աստուծոյ սիրուն, սա աչուըներդ գոցէ քիչ մը։ Գոցեց իշտէ. էյ կենէ կ'երիմ կոր, կրակը վիճուտիս մէջ եայըլմիշ կ'ըլլայ կոր, փառլամիշ կ'ըլլայ կոր, մատըներուս թէբէէն աէֆ կ'ելլայ կոր։ Եանկը՛ն վար։ Ընտո՞ր ինքզինքս բռնեցի ու չի պոռացի, շաշմիշ կ'ըլլամ հիմայ։ Երթալով բունկեցաւ, երթալով եայլան առաւ, առաւ։

Հօն չըլլար նէ, սիւքիւթ։ «Եփրեմ աղա՛, Եփրեմ էֆէնտի, Եփրեմիկ պէ՛յ, ինչու չես խորաթէր կոր։» Նութխս բռնուած է. խօսք չի կայ։ Հասկցան փարպետորդինե՞րը. Նազլըցուցին աղջիկը. սէյրէկ սէյրէկ սկսաւ գալ. ան ալ, ետեւէն մարդ կուգար, անիտէ խայիփ կ'ըլլար։ «Մարը հիւանդ է» կ'ըսէին։ Ալ ո՛րը տահա էվէլ մէթ ընէ. իշտէ սանկ աղէկ է, իշտէ նանկ աղէկ է։ Պատալանէ՛ր, առաջ կը գովէիք կը գովէիք, աղէկ. հիմայ ալթըլը ատ խըտար գովասանք պօշ պան է. խափըլմիշ էղայ մէյ մը, պիտի առնեմ նէ ատ աղջիկը։ Ամա չիւփէ կայ տայմա. չիւրէյէնմիշ կ'ըլլային։ Տահա ո՞ր աղէկութիւնը ըսեն. խօսմըռուկ է, հիչ սիրտ չի հատցուներ, ամէն բանի խաթլանմիշ կ'ըլլայ, խանաաթ էհլի է, ըղէհլի է։ Անոնք գրաբառճա կ'ըսէին կոր, ամա աս էր ըսածնին. պազի Կարապետ աղան տաճկերէնի կը դարձունէ, տահա պըլլանտըրըմիշ ընելով։ Մարը հիւանդ է, անանկ կը դնէ կը վերցունէ որ, հէքիմները մատ կը խածնեն էղեր. անկէց զատ հիչ չես ըսեր քի տունին մէջ հիւանդ կայ. անա՛նկ ռէկօլա գիտէ որ ինք մէյ մը խըզմէթը սըրային դնէ նէ, արթըլս պէսլէմէները մաքինայի պէս կը դառնան։

Քանի՛ հոգի ուզողներ եղեր էն, չա՛տ, չա՛տ ուզողներ. հօրը հալը վախտը աղէկ, քիպար Ֆամիլեա, տուներնին անանկ պայաղի մարդ չի մտներ, բիւթիւն արծաթ թախըմներ. կինէ՛ կ'ըսեն՝ արծաթ թախըմներ, սանքի ես մալ ճանըը մէկը ըլլայի. աս բանին կիւճէնմիշ կ'ըլլայի ամա, անանկ պէչիմով մը կ'ըսեն որ՝ բան մը չես կրնար պէլլի պիլէ ընել. ամա չատ կիւճս կուգար կոր, տիւզճէ խըրս կ'ելլայի կոր. գրաբառճա գիտնայի նէ, ճօղապը կուտայի ամմա, նէ՞ չարէ։

Կը գովե՛ն կը գովե՛ն. աղջիկը էլմասէ պէպէք է. Աս Բուբուլին անունն է, աս Բուբուլը հիւանդութենէ խալըսեցաւ, աս Բուբուլին անկաճը ծակեցին, աս առջան քաշեցին, աս Բուբուլը գօլէճ մտաւ, աս գօլէճէն ելաւ, աս գօլէճին աղջիկներէն մէկը մեռաւ Բուբուլին սիրտը վեր ելաւ, էլմաս, էլմաս, հարը կուտայ, մարը կուտայ։ Մարապետանէ լրուն քովը սորվեցաւ. լեզու գիտէ.... Ալ տեղ քիչ մը կանկ առի. սիրտս կրակ մը ըրաւ. Բուբուլը լեզու գիտէ՛։ Էյ ես լեզու չխտեմ նէ. տունս լեզու գիտցող մը գայ նէ՝ անոնք պիտի խորամթեն, ես առանձին պէս պիտի նայիմ. ելլէ միսաֆիրը կենճ մարդ ըլլայ, փառլախ տղայ, Փէնկիստանէն, Ինկիլթէրայէն եկած Փըըլ Փըըլ կնկան էթրաֆը պիտի դառնան, խնկը գուլխէն պիտի առնեն, սօլրա՞. սատանան փորս մտաւ։ Լեզու գիտէ՛. Ադ չեղաւ։ «Ամա հիչ կ'ըսե՞ս քի լեզու գիտէ։» — «Էյ չէ. ինծի՞ հետ պիտի խորաթէր։» — «Անանկ էհլի ըօղ աղջիկ. Փռանսըզճա նամա՞կ գըրել, Փռանսըզները մէթ ընե՞լ մի. մինակ մարապետներուն բան ըսես նէ, կը նեղանայ։» — «Ադ աղէկ բան է. անոնցմէ բան սորվեր է. երախտիք գիտնալու է.... Ամա, կեցէք, ո՞ր մարապետները, ճիզվիթ մարապետները չէ՞ն. աշխարհք արարատ ճիզվիթներուն գէշ կ'ըսէ. ճիզվիթի թէրպիյէն....» — «Աման դուն ալ, Եփրեմ էֆէնտի, ասոնք էրիկ մարդ չեն. ասոնք ինքզինքնին Աստուծոյ տուած են, մէյ մըն ալ տաղց վրայ դրած են հոգինին։ Հօշ էրիկ մարդիկ ճիզվիթները ի՞նչ ըրած ունին. Գիտես քի ճիզվիթներուն թշնամիներուն մէջ ճիզվիթ չի գա՞յ. ճիզվիթին հալիսը անոնք են։» — «Ձեր լեզուին լեզու չօգտեր։»

Գովեստ գովեստ ինծի. մինչեւ աասօր Բուբուլը ուզողներուն մէջ ինծի պէս շընորքով մարդ չի կար. Ես ի՛նչ շուքս ծանր մարդ էմ էղեր, ի՛նչ խելացի, ի՛նչ խելացի, ի՛նչ քիպար. Շատ ուսմունքը զաթը մախպուլ բան չէ էղեր. ուսմունք կը սորվին տէ, ի՛նչ կ'ըլլան էղեր, չի նայի՞ս, բէք բէք գրագիր. քար ճաթի վեց ոսկի առնէ ուսումնական տղայ մը. անկէ վեր չելլար։ Է՞ս, է՞ս, իմ հրամանիս տակ անանկ ուսումնականներ ունիմ էղեր. փարան վաստկողը ես էմ էղեր, մաքինան խուրմիշ ընողը՝ տըլապը դարձունողը՝ խայլէն տանողը ես էմ էղեր. ես էվրոպա ծնած ըլլայի նէ էղեր, նայիս ի՛նչ կ'ըլլայի էղեր։ Մօրիկ կ'ընէի. ինծի շողոքորդութի՞ւն ըրին, եախօտ չիտա՞կը ըսին՝ չխտեմ. ամա գիտես քի իրաւ ալ է ըսածնին. էրէյիճէ չիտակ է։ Մենք ալ գրաբառճա եախօտ Փռանսըզճա չխտենք տէյլի, բէք ինքզինքնիս չը պզտիկցունենք։ Խալէմը ուսումնականներուն ճառքն է, ուսումը մե՛ր ճառքն է, դաճան մե՛ր ճառքն է, փարան փառքը մերն է, մե՛նք ենք վաստըկողը, մենք ենք վաստկցնողը, անանկ չէ՞ մի եա։

Գ.

Պէքեարութիւնն իրաւ իրաւ անտանելի բան է մար ու քուր չունեցողին համար, կարգըւելն ալ զաթէն Աստուծոյ սահմանած մէկ բանն է. Ամա կենէ մարդըս կը մոմտայ։ «Կարգուի՞մ, չի՞ կարգըւիմ» կը հարցունես նորէն ինքզինքիդ։ Կարգուած բարեկամներուդ կը հարցունես. «ընտո՞ր, կարգուելը, աղէ՞կ բան է կնիկէդ խօշնի՞դ ես։»

Ո՛րը կ'ըսէ. «մէյ մը կարգուողը, մէյ մ'ալ չի կարգուողը փիւշման։»

Ո՛րը կ'ըսէ. «կարգուիլ աղէկ ամա, սա ալաֆռանկան չըլլար. Ֆիստանին շարխային սօնը չի գար, ախպա՛ր, ոսկիներդ քուրջի կտորներուն տուր, սըրմա, կըլափտան, թըրթըռ, փուլ, բան մը չի գայ որ փարա ընէ աս էվրօփայէն եկած կնկան հագուստներուն վրայ. էնթարի շալվար մը կը չինէին, ծախէիր նէ, կենէ փարա էր։ Անկէց ետքը, կնիկդ ֆիստան չինէ, որ ուրիշին աչուր երեւնայ, սուսաէ, պալօ, բիք-նիք, տահա՞՝ գօնսէռ, կենէ գօնսէռէն բան մը կը հասկնաս կոր, քիչ մը սըխըլմիշ կ'ըլլաս կոր նէ, քէյֆ մըն ալ կ'իմանաս կոր կենէ։ Զօլուխ չօճուխ էրեսի վրայ կը մնան կոր, ախպա՛ր։ Խելուրնին միտուընին հիմնական ընտանիքներուն՝ սիւսի ու՝ գետի՛նն ասնի՝ գօթէզմանութեան է. քիպարճա՝ սիրահարութիւն կ'ըսեն կոր։ Ամա՛ն, բերանս բանալ մի տար, է՛ն աղէկը տեղը մնայ։»

Ո՛րն ալ կ'ըսէ. «կարգուեցար, բարեկա՛մ, աղէկ. կնիկդ տանըլին, սիրտցաւ, աստուածավախ, հաւատարիմ, անբիծ անարատ. ամա ինչ ըսես նէ՝ հակառակը պիտի ըսէ. ի՛նչ ընես նէ՝ հակառակը պիտի ընէ։ Պէ կնի՛կս, ճանըս ճէյէ՛րըս, ատ խըզմէթը քեզի ծանր է եկած, թող ադախինը ընէ չէ՛, ինքը պիտի ընէ. անկէց ետքը պիտի հիւընտնայ։ Հէքիմ կը բերես. բէհրիզ չըներ, հէքիմին դեղն օգուտ չըներ։ Հէքիմը փոխենք. փոխենք. աղէկցաւ. դուն հիւընտցար. ալ խուրպան կ'ըլլայ որ սաաթ մը առաջ աղէկնաս. աղէկցա՞ր. նէվսանիյէթը կը սկսի. թէրսութիւն, թիթիզութիւն։ Հանըմը՛ս, ճանը՛ս ճէյէ՛րս, սա սիւմիթը մ'ուտեր, միտէիդ կը փակչի կը մնայ, գլուխըդ կը դառնայ, սիրտդ նեղութիւն կ'իմանաս. մախառնան ու բաթլըճան տօլմասի երկուքը մէկտեղ մ'ըներ. միտէյիդ կը նստի կոր, գլխու պտոյտ կ'ունենաս, սիրտդ տայմա խաղ է, կը թիթիզնաս կոր. ես ալ սաւֆրայէն անօթի կ'ելլամ կոր, խավեար հացն ալ չըլլայ նէ, ի՛նչ պիտի ընեմ չխտեմ։ Անոր ալ ամէն հեզու բան կ'ըսես. խավեարը կռօղ կ'երեւայ աչքիդ. ուտելու բանը չես ուտեր, սիրուելու բան չես սիրեր։ Իտարէ կ'ըսես. միս չես թողուր որ առնեմ. միսին տասը խաթը հէքիմին էզաճիին կուտանք կոր. կերածդ չի մարսելուդ արունդ կը տկարանայ կոր. անկէց կ'ելլաս, [illegible] կ'ըսես։ Աստուծու սիրուն, զաւկներուդ սիրուն, խօ՛սք մտիկ ըրէ. եկուր սա մուզու ուտելիքներէն վազ առնինք, անոնք մարդուս անունդ չեն խտար, միտքդ կը լեցունես, փորդ չի կիշտանար, Աստուծու սիրո՛ւն... Դուն Աստուծմէ վախցող կնիկ մըն ես եւ գիտե՛ս կոր որ Աստուծոյ հրամանին դէմ կը վարուիս կոր. կնիկ մը գլխաւորին խօսքը ոտքին տակ առնելո՞ւ է ասխըտար. Աստուծոյ հրամանն սաա՞նկ է։ Ես քեզի [illegible] ըսած չունիմ. սիրտըս փորըս կը հատնի որ աղէկ ապրիս, վրայ գաս, չի հիւընտնաս։ Դուն կենէ գիտցածըդ շաշմիշ չես ըլլար։ Ալ ի՛նչ ըսել, ի՛նչ ընելս չեմ գիտնար, ախպա՛ր, կնիկէս գոհ եմ. ամա իշտէ ասանկ է։»

Ո՛րն ալ՝ հարցունես քի կարգուիլը աղէկ բա՞ն է նէ, ճօղապ չխտար, անդին կը նայի, կը խնտար կոր նէ՝ սուրաթը խանթար խանթար կը կախէ, նառկիլէ կը խմէր կոր նէ՝ մարփուճը ծառքէն կիյնայ, խօսքը խօրաթան կը հատնի, պըյըխը մօրուքը ծառքը կ'առնէ կը նստի։

Մարդ ալ կայ որ սուտ տեղը կարգուելը աղէկ է՝ կ'ըսէ կոր, կնիկէն բէք խօշնիդ ըլլալ կը ցուցունէ կոր. ծառաներէն մինչեւ անգամ կ'իմանաս կոր որ էրիկ կնիկ չուն ու կատու էն իրարու հետ. օր մը տըվալէդի կախ, օր մը պալօ էրթալու կախ, օր մը հարս ու կեարօջ կախ, օր մը քօքօղութեան սէպէպով կախ, օր մը նամակի՝ անվըլօպի կախ. հայա՞, էրիկը կնկանը նամակը բացեր է եղեր, ի՞նչ հախ ունի եղեր։ Եվրոպայի մէջ նամակ բացողին ծառքը կը կտրեն եղեր. Նամա՛կ բանա՛լ, անվըլօպ պատռե՛լ, հէմ կնկան մը անվըլօպը պատռե՛լ, ասկէ մենծ թէօհմէթ կ'ըլլա՞յ եղեր։

Եվվէթ էֆէնտիմ, աս բաները խախվէները կը խօրատէին կոր։ Խազէթաներուն մէջ Եվրոպայէն պատմութիւններ կը թարգմանուին գիրք կ'ընեն. ի՛նչ հաճէթ, ինչո՞ւ անխըտար հեռուն կ'երթանք. խախվէները մէյխանաները թող պըլըտին, ու խալէմը առնեն գրեն, սօնսըզ բան կայ գրելու, նաֆիլէ մասրաֆ կ'ընեն, Փռանկըզճա գիրքեր ու մեծ բառարաններ կ'առնեն քի, չիւնքի պատմութիւններու, —ռօմա՞ն կ'ըսեն կոր ասոնց,— ռօմաններուն լեզուն խըրթին է եղեր։ Պէ, մենք ալ խաթինցանք։ Հիմակուա մարդիկը, իւէ զէմանէին կնիկները խօլայ չեն հասկցուիր կոր։

(Շարունակելի)

ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ՄԻՇՏ 10 ՂՐՈՒՇ

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՅՑԵՔԱՐՏԻ

(Ամէն լեզուաւ)

Ֆրանսական ընտիր խարտ. Այցետոմսի յատուկ նուրբ եւ սիրուն գրեր. Ազնիւ ճաշակ. Մաքուր եւ խնամեալ աշխատութիւն:

Դիմել

ի Տպարանի Գ. Պաղտատլեան

Ցակոբեան խան, Կ. Պոլիս:

ԼԸՆՏԸՆ ԷՃԻՒՐԸՆՍ ԳՈՐՓՈՐԷՇԸՆ

Հիմնեալ 1720ին

Վճարեալ դրամագլուխ եւ դիզուած հասոյթք ըստ 1888 Դեկտ. 31ի հաշուեկշռոյն

Անգլ. Ոսկի 3,532,522

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ
Յուլիս 1889

Ստորագրեալս պատիւ ունիմ ծանուցանելու յաճախորդացս՝ թէ պարոն ԹԷՕՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ ոչ եւս իմ ծառայութեան մէջ կը գտնուի։

Գործակալ
ԹՈՄԱՍ Ժ. ՄԱԼԹԱՍ

Թ. 4 և 5 Մահմուտիյէ խան
Թիւթիւնճիւլէր հրապարակ
Գալաթիա, Կալաթա 597 3—5

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

AU CROISSANT Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ

94, Եուքսէք Գալտըրըմ, Վոյվոտայի դիմաց, 94 24

Օ Գրուասան վաճառատունը, քաջալերեալ հասարակութեան փոյթեռանդնութենէն այցելելու համար իր ընդարձակ հաստատութիւնն, այս տարի բոլոր ջանք ի գործ դրած է, ամէնէն վայելուչ, ամէնէն հաստատ և ամէնէն գեղեցիկ հանդերձներն ունենալու համար։ Ամէնէն աժանի համար, Թէփթէնակ և կանեփէ գնած է ինչ որ գտած է ամէնէն աւելի նոր, սիրուն և վայելուչ։ Ամէնէն հաստատի համար, մանաւանդ կերպերով փորձել տուած է կերպասներն և հանդերձներու պատրաստութեան յանձնած այն կտորներն որոց հաստատութիւնն երաշխաւորեալ է։ Ամէնէն վայելուչի համար, իր գործարաններուն մէջ գործածած է Բարիզի ամէնէն նորաձեւ վարպետները։

Աւասիկ ի վաճառ հանուած հանդերձներուն մէկ պզտիկ ցանկը.	Ֆրանք
Ռըտէնկոտ, Ռուպէի կերպասով, խնամեալ կարուածք, վայելուչ ձեւ	38
Գծաւոր ճախ բանդալոն, ետեւը կարուածք և կտրուածք	18
Ամբողջ զգեստ գորշ կամ չագանակագոյն, ետեւը կտրուածք	45, 50, 55
Ամբողջ զգեստ, գորշ [illegible], հաստատութիւնն երաշխաւորեալ	25, 30, 35
Գծաւոր Ժաքէթ, զանազան տեսակ, վայելուչ,	25, 30, 40, 45
Գծաւոր բանդալոնք սկսեալ 8 Ֆրանքէն։	
Պոնժօր և ժիլէ Ռուպէի կերպասով, վայելուչ կտրուածք,	34

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1.000,000 — "ՖԻՆԻՔՍ" — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկեաց գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար: 31

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կաւածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ասաւ բագրելցս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն:

Հ. ՍԻՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ:

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	8.000.000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1888	»	4.817.262
Տարեկան հասոյթ » » »	»	10.069.700

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և նոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք:

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՑՌԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՁ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6.250.000 — Պահեստի դրամ ֆռանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստ որ պայմանօք և սակագնօք: Այս նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լաւ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխ ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ—Գաբու, Խօռ.կիատիս խան. 3

ԾԱՆՕԹ.—Տեարք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոց հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէ.

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Թ. Բօուէլ կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները:

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԵԳԼԻ Թնդանօթակրոյն վրայ, ի Ռուիք, Ակսոնիա.

«Սիրելի պարոն. Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգիլէր ինձ քնանալ և ցերեկ. հանգիստ անցունել, վասն. կոմս Քարթնեա յանձնարարեց ինձ գործածել ձեր անզուգական բալասանէն անխոնջ հատիկներով և կրնամ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր օրուսկը բոլորովին բուժեց զիս: Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց.

(Ստոր.) Վ. ԼԻՆՁԷԼ, Նեգլի Թնդանօթակրէն.

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի:—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԻ, 1, Պլեքֆրիեր-բօտ, Լոնտոն:

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով

76 — Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր Մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյէց, 95 և 97

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները; Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք:

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով:

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, ևն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չորաշուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս:

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպոն փողոց, 14—ԼԻՈՆ 262

Միակ գործակալք և ներկայացուցիչք ի Կ. Պոլիս ԷՏՈՒԱՐՏՍ և ԱԼՊԵՐԴԻ Պէրէքէթ խան, Ղալաթիա

Վ ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԶԱՐԴԵՐՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԵՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային Թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօսլէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, Թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ:

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ:

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ: Նոյնպէս Անգլիաէն, Իտալիաէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին:

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ Թղթատարական դրոշմով զրկուի:

Չը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և սակայն ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը: 86

Ջուր, փոշի և խմոր ԱԿՌԱՅԻ ՀԱՄԱՐ

DOCTEUR PIERRE
Բժշկական համալսարանին
8, Place de l'Opéra PARIS

Կը ծախուի բոլոր դեղավաճառաց, դեղագործաց, հոտավաճառաց և վարսայարդարաց քով:

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մ'է այս մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ոև է նիւթի գործածութեան կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱՆԱԳՈՅՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Այս նոր ներկը բաղկացեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ: Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի. Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ: Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական երեւոյթ տալ և ամենէն ուշադիր դիտողն ի դերև հանելու: Կը հաստատէ հերաց աճումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'անհետացնէ և նոր ոյժ կու տայ մազերին արմատին: Բնաշխարհ

ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

Արուեստը երկրորդել գործածելէ առաջ և փոքր բանակութեամբ հեղուկէն գնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պզտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած բանունով մը թեթև կերպով մազերուն վրայ անցունել զայն, մինչև որ ամբողջ մազերը թրջին: Այս գլուխը բաց պահել մինչև որ հեղուկը չորանայ: Եթէ մազերը մէկ հեղով, մինչ մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլ հաւար մէկ անգամը բաւ է: Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ: Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, գոյն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկէն գործածել: Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար: Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործածութենէն առաջ կամ ետքը: Բնականաբար վերջէն զէկքն և ձեռները լուալու է առ ի զգուշութիւն:

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործածութենէ ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը ալքոլով, ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթևապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս:

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏ.

Միակ կեդրոնատեղի ԼՐՍՈՒԻՏՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա: 77

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ եւ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ. — Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր	Ֆր.	88,699,959.12.
Ապահովութեան ապահովեալ գումարոց	»	408,448,921.35.

Ապահովագրեալ տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 2½ շահ կ'ընեն:

Ապահովագրեալ տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41½ % շահ կ'ընեն:

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ: Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 266 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կու տայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին:

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտքք) Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ունենայ. առէ զաւ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298.30 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն:

Մանկանց օժտի համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 34.12 % և 41½ %: Այսպէս ապահովագրեալ 1000 Ֆրանքին վրայ, 415 Ֆրանքի շահաբաժին առուած են վերջին բաշխումէն:

Ջնջին մրցանակի մը միջոցաւ, կարելի է երաշխաւորել նաև վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի:

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընդ. Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ.

Գրասենեակք, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայեբի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան տեղապահն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ 44

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, վերնիճ ու գեղ կու տայ: Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը: Գլխու թեփը շուտ մը անհետ կ'ընէ: Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի:

"Մէկ շիշը կը բաւէ:" Այդ փորձը ունեցան ամենքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան: Ներկ չէ, և ամենևին զեան մը չըներ: Եթէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը առացիր ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻ Համաշխարհային Մազի Նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Փարիզ ու Նիւ Եօրք: Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով:

Կը վաճառուի Ժ. և Ն. Քանչիւք եղբարց Բրիտանական դեղարանը, 435 Մեծ փողոց Բերա, Էտմոն Քարուանա, Ղալաթիա, Եէնի Քարրիքէյ 95 և 97. Քիւչիւքեան եղբարց քով 77 Էմին Էօնիւ—, 51 Նէկի ճամի և 168 Մեծ փողոց Բերայի, և Իզմիտնի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 428. 61

DRAGÉES de Fer Rabuteau

Lauréat de l'Institut de France. — Prix de Thérapeutique.

L'Emploi en médecine du **Fer Rabuteau** est basé sur la science.

Les **Véritables Dragées de Fer Rabuteau** sont recommandées dans les cas de *Chlorose, Anémie, Pâles Couleurs, Pertes, Débilité, Epuisement, Convalescence, Faiblesse des Enfants, Appauvrissement* et *Altération du sang*, à la suite de fatigues, veilles et excès de toute nature. — Prendre 4 à 6 dragées par jour.

Ni Constipation, ni Diarrhée, Assimilation complète.

Elixir de Fer Rabuteau recommandé aux personnes qui ne peuvent pas avaler les dragées. — Un verre à liqueur aux repas.

Sirop de Fer Rabuteau, spécialement destiné aux enfants.

Une instruction détaillée accompagne chaque Flacon.

Exiger le **Véritable Fer Rabuteau CLIN & Cie**, de **PARIS**, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.*

1239

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ-ՈՅԺ ԿՈՐՈՎ.

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ —Վերջին քսան եւ հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անզօրութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարում:

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ սպառումը. կը կասեցունէ կենսական ոյժերու ոեւէ է կորուստ որ յառաջ եկած է ոեւէ է պատճառէ:

Ջղային տկարութեան եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական եւ հրաշալի է: Մելամաղձութեան զգացումներն եւ տխրութիւնք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը:

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'առեղծէ, արեան մէջ մտցնելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է: Առնական կորովը կը կենդանացունէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մտքին եւ մարմնոյն տալով հաստատ եւ առողջ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ: Անօրժահամ է, կը զտէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առողջութիւն կու տայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց: Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշանաւոր յաւելմամբ եւ կորովութեան եւ բարօրութեան զգացմամբ մը որ վարժութիւնն հիւանդը շատոնց ի վեր կորուսած էր: Մարմնոյ ողջութիւնը վերանորոգուած է: Անօրժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ: Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի: Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ: Դէմքը կ'սկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչերը շողուն կը լինին, մորթը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'ստանան:

Զգուշացէք ասոր նմանութիւններէն: Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է այն ամեն շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն ու բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England, վրան փորագրուած: Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծել:

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

79 — Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 եւ 97

ԶՂԱՅԻՆ ՏԿԱՐԱՑ ԽՈՒՃԻՆ Ս. ԳՈՒԻՏՈՆԵԱՆՑԻՆԸ

Կանանց ջղային յուզման, ԱՆԱՍՆԱԿԱՆ ցաւոց ... Այս ջղային զանազան վիճակներուն ... կը բուժէ ... օրն երկու երեք ... GELINEAU ... ՍՕ ... ի ՓԱՐԻԶ

Այն անձինք որ կը տանջին ... իրենց ... մազերէն ... գեղահաւաքը ... կը ներգործեն ... հաւատալ ... ինչպէս գինի ... պատճառաւ ... կ'ընծայէ ... ծածել:

Արտօնատէր — Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ